

2003

JAN BOBROVSKÝ

narozen 29. března 1945 v Rosicích u Brna

- start na olympijských hrách 1972 v Mnichově (8. místo)
- dva starty na mistrovství světa (1970 Jugoslávie 6. místo, 1974 Portoriko 10. místo)
- šest startů na mistrovství Evropy (1963 Polsko, 1965 SSSR, 1967 Finsko 2. místo, 1969 Itálie 3. místo, 1971 Německo 4. místo, 1973 Španělsko 4. místo)
- Interkontinentální pohár se Zbrojovkou Brno (1969 Macon USA 2. místo)
- dvakrát ve finále PMEZ se Zbrojovkou Brno (2. místo 1964 a 2. místo 1968)
- šest titulů mistra ligy (Zbrojovka Brno 1964, 1967, 1968, 1976, 1977, Dukla Olomouc 1973)

trenérské kariéra – muži

- mistrovství Evropy – trenér (1991 Itálie 6. místo) asistent trenéra (1985 Německo 2. místo, 1987 Řecko 8. místo), trenér reprezentace Československa 1987–1992
- tři tituly ligového mistra se Zbrojovkou Brno 1986, 1987, 1988)

trenérské kariéra – ženy

- mistryně Evropy 2005 v Turecku
- olympijské hry 2004 v Aténách (5. místo)
- mistrovství Evropy (1999 Polsko 5. místo, 2001 Francie 9. místo, 2003 Řecko 2. místo, 2007 Itálie 5. místo)
- mistrovství světa 2006 v Brazílii 7. místo
- trenér České reprezentace od roku 1997
- trenér Gambrinusu Sika Brno
- Evropská liga – úspěchy v turnaji Final Four (2000 Ružomberok 3. místo, 2001 Messina 4. místo, 2003 Bourges 3. místo, 2004 Pécs 4. místo, 2005 Samara 2. místo, 2006 Brno 1. místo)
- Pohár Ronchettiové – start ve dvou ročnících 1994 a 1995
- dvanáct titulů mistra ženské ligy (1996–2007)

ATHÉNSKÉ OHLÉDNUTÍ JANA BOBROVSKÉHO

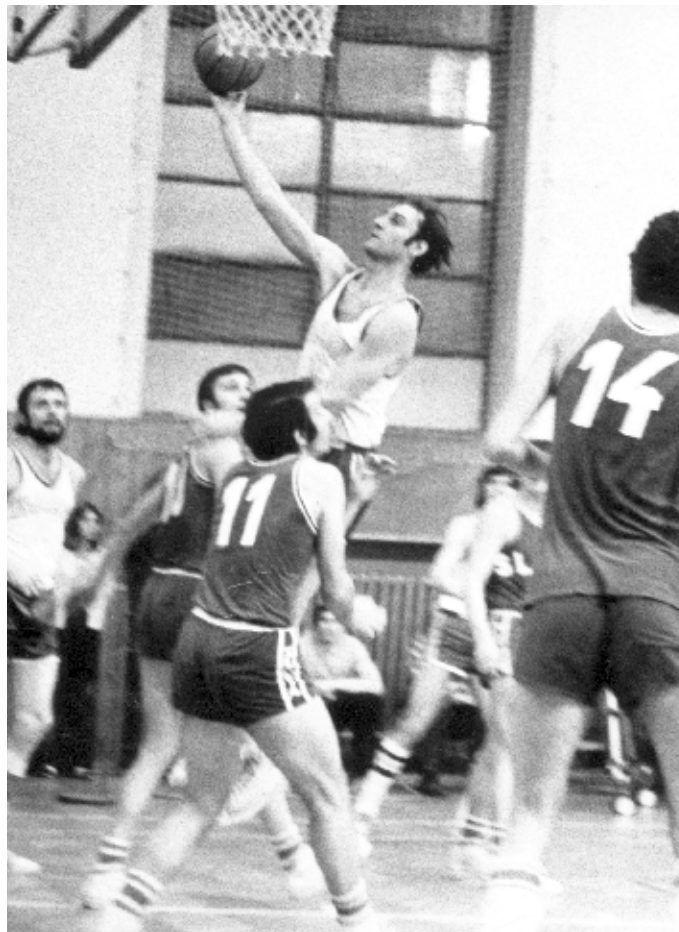
„Nemáme sice medaili, jsme však znovu druzí v Evropě. A tobě jsem vrátil pokoření z prvního zápasu, kdy jste vyrovnali trojkou v posledních vteřinách a potom nás porazili v prodloužení. Máš všechno zpět i s úroky. Ale říkat ti to nebudu.“

V srdci se trenérovi rozlil bobrovský pocit štěstí a spokojenosti, neboť splnil vše, co si předsevzal před odjezdem na olympiádu. Postoupil do čtvrtfinále, kde v play off vyhrál jeden zápas. Stejně jako před necelým rokem v jiném řeckém městě, Patrasu, kdy také na mistrovství Evropy předstihly české basketbalistky pouze Rusky. Zahleděl na rozradostněně křepčící hráčky a zamyslel se nad svou celou životní basketbalovou kariérou. Strípky jeho myšlenek se vrátily do dětství.

„Kolik mi bylo tenkrát let? Dvanáct? Nebo třináct? Chodíval jsem se svými dvěma staršími bratry Zdeňkem a Ivanem do tělocvičny. Oba už hráli basketbal a já, nejmladší ze sourozenecké trojice, se chtěl svým bratrům ve všem vyrovnat. Zkoušel jsem také různá kouzla s míčem, až mě začal poslouchat. Házel jsem stovky hodin na koš, získával střelecký cit.“

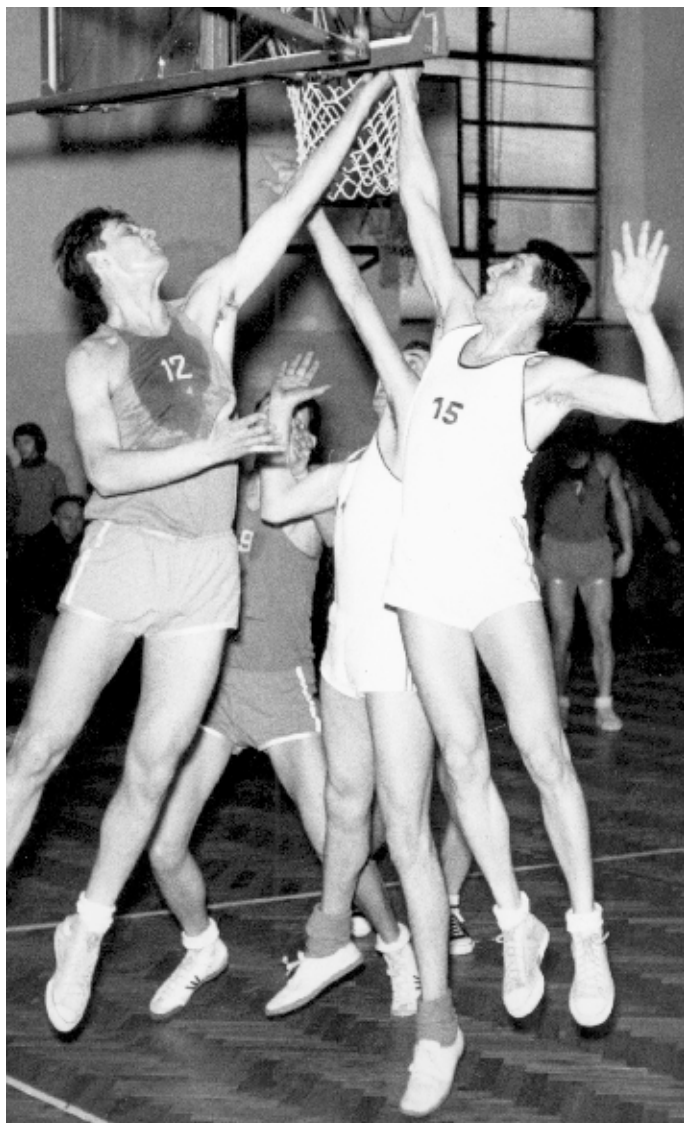
Do většího basketbalu mě postrčil prostřední bratr Ivan. Dohlavil mi, že se mohu zapojit do tréninků s dorostenci, kteří byli o čtyři až pět let starší. Rostl jsem jako z vody a výškově se svým spoluhráčům brzy vyrovnal. V týmu jsem se však dlouho neohrál, neboť mě přilákal do tehdejšího nejlepšího klubu v republice, Zbrojovky Brno, trenér Luboš Polcar. Zkušený basketbalový odborník dal dohromady partu sportovně zapálených kluků. Byli už jen o dva roky starší a přece jen jsem si s nimi více rozuměl. Dres věhlasné Zbrojovky jsem však dlouho v žákovském týmu neoblékal. Trenér Polcar se tehdy nedohodl s funkcionáři, roztržka přerostla v ostrou nevraživost a Polcar odešel do Techniky Brno, která hrávala své zápasy v tělocvičně Pod hradem. Oblíbeného trenéra jsme následovali a dopomohli v roce 1961 Technice Brno k postupu do první ligy. Nikoliv dorostenců, ale mužů. Polcar tehdy přemluvil doktora Koláře, aby se ještě vrátil na sklonku kariéry pod prvoligové koše.“

Basketbalistky už mezitím dokřepčily vítězné kolečko a došly k hráčské lavičce, aby svému trenérovi poblahopřály a podělily se s ním o radost. Bobrovský se na chvíli vytrhl z rozjímání, do něhož se za chvíli ponořil zpět.

Souboje velkých kamarádů – Jana Bobrovského s Jiřím Zedníčkem, byly vždy ozdobou zápasů s VŠ Praha. Výhoda, kterou si na snímku vynutil Bobrovský byla více než zřetelná.

„Kolik tehdy doktoru Kolárovi bylo let? Snad už osmatřicet. A mně šestnáct. Vždyť mohl být mým tátou. Žádný zápas jsme tehdy s Technikou v lize nevyhráli a po roce jsme hned sestoupili. Ale porážky dokáží také zocelit. Hned po této prvoligové sezoně jsem dostal nabídku vrátit se do Zbrojovky. Moc jsem neváhal. Proč také. Taková nabídka se neodmítá. Do ligového kádru jsem se ale hned nedostal a památné semifinále Poháru mistrů Evropských zemí, před dvanácti tisíci diváky na zimním stadionu v Brně za Lužánkami, jsem tehdy sledoval jen z hlediště. Tehdejší basketbalové hvězdy ve španělském týmu dokázala Zbrojovka

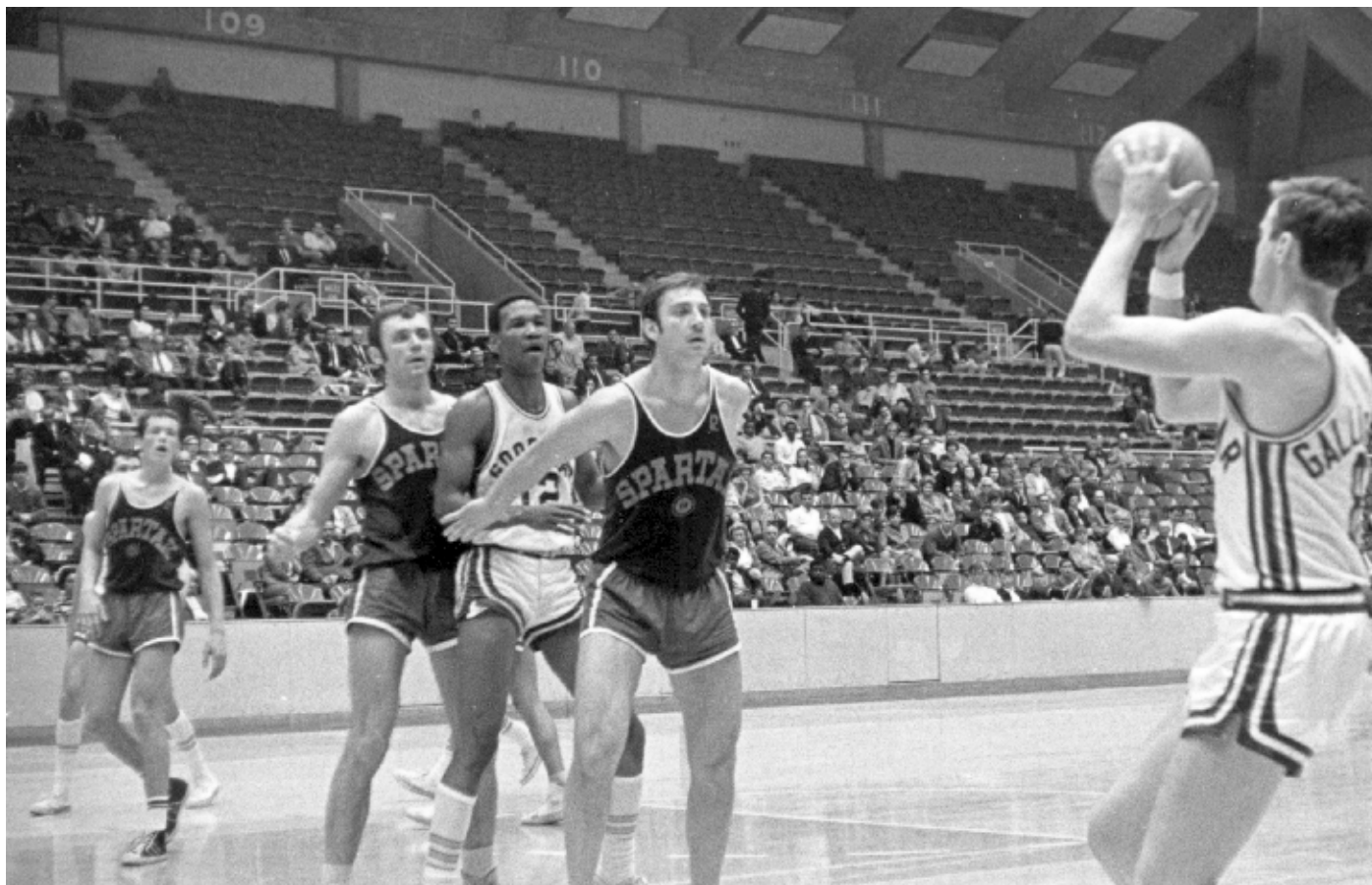
Nejmladší z Bobrovských (vlevo) si v podkošových soubojích vždy věděl rady.

porazit 79:60, z odvetu v Madridu ale přijeli Brňané zklamaní. Prohráli o třiadvacet bodů 59:82 a na rozdíl ve skóre postoupil slavný Real, který však ve finále nestačil na CSKA Moskva. O rok později se Zbrojovka střetla s Realem Madrid znovu. Tentokrát ve finále. Opět se hrálo na zimním stadionu za Lužánkami. To už jsem proti

Realu hrál a atmosféra byla výtečná. Diváci nás vybíchovali do vysokého tempa a Španěly jsme porazili 110:98. Odvetu jsme prohráli o dvacet bodů 62:82 a zůstalo nám druhé místo. Stejně jako o čtyři roky později, kdy jsme se znovu střetli ve finále s Realem Madrid. Tentokrát jen na jeden zápas na neutrální půdě ve francouzském Lyonu. Hrál jsem tehdy poprvé a naposled mezinárodní zápas v jednom týmu společně s oběma bratry. Na Real jsme měli už trochu zlost a chtěli jej v rozhodujícím zápase porazit. Chyběl nám k tomu krůček, prohráli jsme o tři body 95:98 a zůstali znovu druzí. Stejně jako o devět měsíců později v Interkontinentálním poháru v americkém Maconu. Tam jsme v semifinále Real Madrid porazili a ve finále nás zdolal pouze profesionální americký tým Acron Goodyears 84:71. Tehdy se mi v Americe dařilo, pod košem na mě soupeři neměli. Ale zase jsme skončili druzí.“

„Jendo! Holky zahrály skvěle. Páté místo je stejně cenné jako stříbro před rokem tady na mistrovství Evropy. A vzpomínáš na pětaosmdesátý, kdy jsi byl u mužské reprezentace nově jako asistent a skončili jsme na mistrovství Evropy ve Stuttgartu také druzí,“ gratuloval a současně vyslovil otázku hned po zápase se Španělkami lékař týmu Vladimír Vrba.

„Bodejť bych si nevzpomněl. Doktor Vrba, věkem nyní důchodce, už tehdy působil u reprezentace. Je skvělý psycholog i lékař. Proto jsem jej přemluvil, aby se mnou pracoval u ženské reprezentace. Za národňák jsem hrál už jako osmnáctiletý, premiéru ve velkém turnaji jsem měl na mistrovství Evropy ve Wroclawi v roce 1963. Předtím mě pozvali k mezistátnímu zápasu do Švýcarska. To už je let! Ale také si vzpomínám na konec v reprezentaci, kdy nás vyhodil trenér Heger po mistrovství světa v roce 1974 v Portoriku, kde jsme nepostoupili ze skupiny. Odstřel nepotkal jenom mě, ale i Zídka a Zedníčka. Přitom jsem byl v tom roce zvolen Basketbalistou roku v tehdejší Československu. Potom mě ještě přemlouval k návratu do reprezentace Hegrův nástupce Petera. Nechtěl jsem ale podstoupit celou tříměsíční přípravu a o nějakých úlevách nechtěl trenér nic slyšet. A bylo po reprezentační kariéře. Asi jsem hrál dobře, neboť jsem dostal dvakrát pozvánku i do mužstva Evropy. Poprvé jsem se musel omluvit a místo mě jel Zedníček. Podruhé jsem už za Evropu hrál. Společně s klubovými spoluhráči ze Zbrojovky Pištělákem a Konvičkou. S nimi jsem odehrál ve Zbrojovce hodně sezon. Vybojoval jsem s nimi tři tituly ligového mistra, ten poslední v roce 1968. Potom čtyři roky kraloval tým VŠ Praha. Až jsem v roce 1972, po skončení vysoké školy, odešel na vojnu, tak jsme jim s Duklou Olomouc jejich sbír-

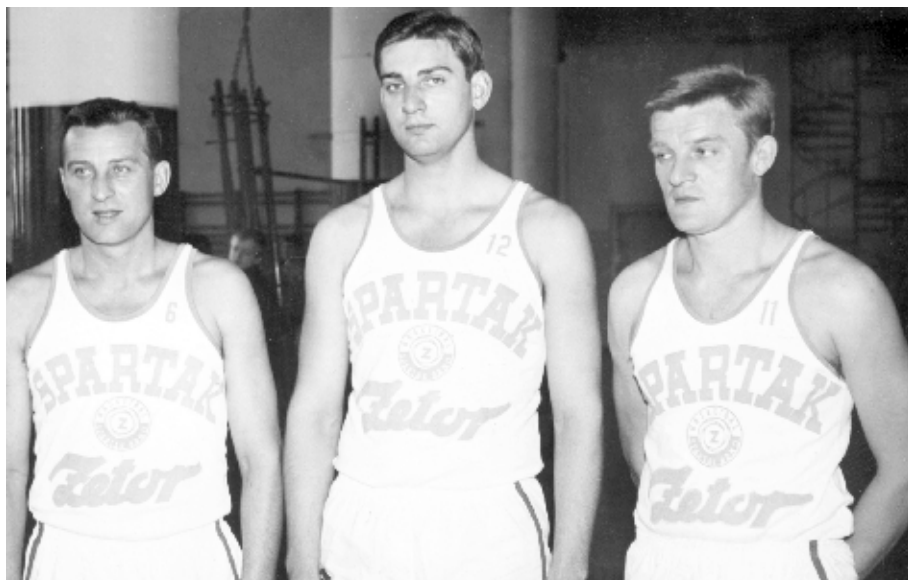
Jan Bobrovský spolu s Petrem Novickým v obranném postavení při pohárovém střetnutí ve Francii.

ku prvenství přerušili. Další dva tituly jsem ještě získal se Zbrojovkou, než jsem zamířil k pětiletému působení do Žiliny.

„Honzíčku, je tady nějaký řecký funkcionář a máš s ním jít na tiskovou konferenci,“ klepal na trenérovo rameno po posledním olympijském zápase českých basketbalistek v Aténách masér Antonín Schuster.

„Po návratu z Žiliny jsem ještě hrál až do osmatřiceti let za Zbrojovku. Pamatuji si svůj poslední ligový zápas proti Spartě a Doušovi. Už to nebylo ono. Bylo mi hodně roků a basketbalově to bylo znát. Na konci kariéry jsem byl ještě hrajícím asistentem mého bratra Zdeňka, který zasedl na trenérskou lavičku. Zanedlouho vyšlo nařízení, že basketbalový trenér v první lize musí být profe-

sionál. Tak jsme si s bratrem, který licenci neměl, úlohy vyměnili. Současně jsem začal působit i v reprezentačním týmu jako asistent trenéra Petery. Trenérské zkušenosti jsem už měl a později jsem vedl reprezentaci jako hlavní kouč. Vždyť já jsem byl vlastně posledním trenérem federální reprezentace, když jsme v roce 1992 neuspěli v kvalifikaci o postup na mistrovství Evropy. Tehdy jsem udělal velkou chybu. Nechal jsem se přemluvit, abychom hráli kvalifikační zápasy s Tureckem a s Belgií v Ostravě. Měli jsme zůstat v Pezinku, kde se nám dařilo. Ostravští funkcionáři nám naslibovali pomoc a potom odjeli na zahraniční zájezd a nechali nás na holičkách. V Ostravě jsme prohráli po prodloužení s Tureckem o šest bodů 84:90 a s Belgií o pouhé dva body 73:75. Tyto dva výsledky znamenaly naše vyřazení. A tím jsem v mužském basketbale s trenérinou skončil. O zaměstnání jsem neměl obavy. Vždyť jsem už skoro čtrnáct let učil. Matematiku a základy průmyslové

Rodinná galerie Bobrovských: zleva Zdeněk, Jan a Ivan.

výroby v dopravním učilišti na Jánské. Sice jsem kluky učil i tělocvik, ale tato práce mě moc nebavila. Nedokázal jsem vystudovat tělocvik jako třeba Andrej Zídek. Z plavání jsem strach neměl, problémy by mi dělala gymnastika a atletika.“

„Pane Bobrovský, jsme pátí na světě. Nemáme sice medaili, ale skončili jsme druzí v Evropě. To je paráda,“ vykřikl manažer reprezentačního týmu Jiří Hamza a dal v aténské hale Peristeri trenérovi herdu do zad.

„Hamza. S tím jsme se vrhli na ženský basketbal. Byl tehdy třiačtyřicetiletý mladíček, plný nadšení. Umí se v manažerském světě otáčet. Tehdy, v roce 1993, postoupily basketbalistky Moravské Slavie do první ligy. Tým maminek ale nejvyšší soutěž hrát nechtěl. Tak jsme klub přetáhli do Žabovřesk. Měli jsme cíl být nejlepší v Brně a v lize hrát do třetího místa. Události ale vzaly rychlý spád. Hned v premiéře třetí místo v lize, o rok později druhé a potom už jen tituly a starty v Evropské lize. A skončit v takové soutěži dvakrát třetí a dvakrát čtvrtý, to je určitě dobrý výsledek. Do špičky nám ale vždy kousíček chyběl. S přechodem k ženskému basketbalu jsem problém neměl. To možná mají odborníci, kteří si myslí, že mohou vést jedině muže a na sportující ženy se dívají přes prsty. Samozřejmě jsem musel přistupovat k holkám jinak, jejich mentalita je odlišná. Musel jsem upravit slovník, nemohl jsem jim snadno vynadat jako klukům. Bylo třeba vážit slova.

A také je nutné na sebe více dbát. Hráčky si třeba všimnou rozepnutého punktu. Sice nic neřeknou, ale trenér ztrácí kredit. Na druhé straně jsem u žen viděl velmi rychlé pokroky. Stejně jako jejich snahu všechno co nejrychleji pochytit. Snažil jsem se přenést do ženského basketbalu mužské prvky. Rychlý protiútok, důraz v obraně, fyzickou kondici. Tyto zbraně jsou velmi účinné a díky nim jsme se rychle dostali do evropské špičky. Když jsem sám hrál basketbal, tak jsem nepatřil k fyzicky zdatným hráčům. Důležitý byl ale přehled na hřišti. To jsem si přenesl i do trenérské práce, proto mi nedělá problém podívat se na video a rozebrat hru soupeře. Úspěchy беру vždy střízlivě. Je mi také jasné, že je konkurence v mužském basketbalu mnohem kvalitnější a početnější. Rozhodně nelituji přechodu

k ženskému basketbalu.“

Olympijský basketbalový turnaj v Aténách vyhrály reprezentantky USA, které ve finále porazily Austrálii 74:63. V boji o bronz Rusky vyhrály nad Brazílií 71:62. A hned za tímto elitním kvartem neskončil nikdo jiný než český tým, který k tomuto umístění dovedl v roli hlavního kouče Jan Bobrovský.

text: Jiří Pošváb, foto: archiv

JAROSLAV BOGDÁLEK

narozen 24. května 1929 v Brně

- účastník olympiády 1956 v Cortině d'Ampezzo
- 2x startoval na mistrovství světa ve sjezdovém lyžování (1954 v Are a 1958 v Bad Gasteinu – 12. místo v kombinaci)
- trojnásobný vítěz Velké ceny Slovenska (1954, 1955 a 1957)
- 13x mistr republiky
- v letech 1953 až 1959 nejlepším sjezdařem ČSR
- v padesátých letech nejúspěšnější český závodník na domácích i mezinárodních závodech (69 vítězství)

Jaroslav Bogdálék

VZPOMÍNKA NA CORTINU

Zapsal se zlatým písmem do historie českého sjezdového lyžování. Nebýt sokolských Sletových zimních her ve Vysokých Tatrách v roce 1948, mohlo české lyžování přijít o jednoho z poválečných velikánů bílého sportu. Jaroslav Bogdálek sice pod vrcholky nejvyšších československých hor reprezentoval v hokejovém dresu Sokol Žabovřesky, ale volný čas mezi tatranskými zápasy mu nedal, aby se nepřihlásil ke sjezdařským závodům. Jak to v životě bývá, úspěch všestranného brněnského sokola, druhé místo ve sjezdu a třetí místo v kombinaci, přinutil k hlubokým myšlenkám na lyžařskou kariéru. Bílé pláňe alpských svahů nakonec vyhrály.

Jaroslav Bogdálek patří do poválečné galerie brněnských všestranných sportovců. V dresu brněnského Harnachu hrával českou nejvyšší hokejovou soutěž s Dandou, Bartoněm, Slámou, Bezděkem a dalšími hvězdami poválečné éry. Vedle ledního hokeje, který nejprve hrál v Sokole Žabovřesky, posléze v ligovém Harnachu Brno a po sjednocení československé tělovýchovy ve Zbrojovce Brno pod vedením Eduarda Fardy, se také věnoval na špičkové úrovni basketbalu a házené. Třeba v dresu házenkářů Sokola Králova Pole získal v roce 1951 mistrovský titul.

Skutečnost, že se nakonec stal uznávanou hvězdou alpských svahů ovlivnila řada dalších faktorů. „Lyžaři měli vždy skvělou partu. A to mě moc přitahovalo,“ jen nastíní prozaické důvody důležité sportovní volby. Jen tak mimochodem prozradí, že v rozhodování hrála roli i žena. Lyžařská láska k pozdější manželce Vlastě se proměnila v jejich celoživotní společnou pouť. Jaroslav Bogdálek „pendloval“ mezi lyžováním a ledním hokejem. Trenér Eduard Farda skvělému hráči dlouho toleroval víkendové útoky do hor. „Věděl asi proč. V týmu mě chtěl a já jsem si byl jistý, že místo v sestavě mám. Na to byli někteří spoluhráči hodně alergičtí a do slova mě do hor posílali. Pokud jsem byl na lyžích, zbylo na ně místo v sestavě. Když jsem zůstal doma, mohli tak akorát sedět na střídačce,“ s úsměvem vzpomíná na překrásná sportovní poválečná leta.

Rozhodující pro Bogdálkovu jednoznačnou závodní orientaci na lyžování byl nástup na vojnu. Přetahovali se o něj lyžaři z ATK a hokejisté z vznikajících Křídel vlasti Olomouc. Bogdálek dal přednost ATK a tím lyžím. Své rozhodnutí, podpořené celoživotní pedagogickou a trenérskou praxí, schvaluje i po letech. „Byla ob-

I na fatranském Chlebu patřil Jaroslav Bogdálek k tradičním sběratelům nejlepších umístění.

rovská škoda, že se tehdejší československý vrcholový sport začal tříštit do více klubů. Jednotlivé sporty si předávaly zkušenosti z přípravy a tréninků. Roztříštěním ATK do více klubů se tak ztratila největší klad tohoto sdružení. Byl to hřebík do rakve tehdejšího československého sportu,“ hodnotí Bogdálek. „Jako lyžaři jsme mohli každodenně využívat zkušeností sportovců z jiných disciplín a naopak. Letní trénink jsme dělali podle atletů, posilovali podle vzpěračů. Společné tréninkové metody, centrální lékařská péče. To bylo ohromné.“

Poválečné sjednocení československé tělovýchovy na druhé straně Bogdálkovi hodně pomohlo v lyžařské kariéře. „Jako nejlepší sokolský sjezdař jsem měl jisté místo v lyžařské reprezentaci.

JAROSLAV BOGDÁLEK

Byť moje výkonnost taková nebyla. To se ale záhy změnilo. Velmi rychle jsem se dostal na úroveň reprezentačních kolegů," vzpomíná účastník olympiády v Cortině d'Ampezzo v roce 1956.

Jak vypadala příprava lyžařského reprezentanta žijícího na úplné rovině? „Měl jsem všestranný sportovní základ. Vyrostl jsem v sokolské rodině, tatínek byl náčelníkem Sokola Žabovřesky, maminka vedoucí cvičitelského sboru. Zájem o sport byl přirozený. Závodně jsem se věnoval házené, basketbalu, atletice a lednímu hokeji. Zápas a tréninky jiných sportovních odvětví byly pro mě přípravou na lyžařské závody. V létě jsem hrál házenou, trénoval s hokejisty a v zimě jsem k tomu přidal ještě lyžování. Specializovaný lyžařský trénink přišel až po příchodu do ATK.“

„Z Brna se jezdilo lyžovat především do Jeseníků, na Praděd. Často brzkým ranním vlakem tam, v noci pak zpět. Stejně tak tomu bylo i při cestách na beskydské stráně. Trochu více pohodlí nabízela lyžovačka na Javorníku. Trénink, pokud se tomu z dnešního pohledu tak dá říci, měl často jediný scénář. Ušlapat svah, dopoledne deset slalomových jízd, odpoledne stejný počet. Bez vleku nešlo ani více stihnout. I tak toho měl člověk večer plné zuby. Dlužno ale podotknout, že tenkrát byly úplně jiné sněhové podmínky. Lyžovat se dalo zpravidla od poloviny listopadu.“ Jiný říz měly už lyžařské tréninky ve slovenských horách, především ve Vrátné a na Chopku. „Na Slovensko už jsem jezdil s národním mančaftem. To už mělo cosi společného s lyžařským tréninkem. Využívali jsme vleky a trénovali rychlostní disciplíny. Slalom jsme jezdili převážně na Mísečkách. Sice bez vleku, ale po celou sezonu s jistotou sněhu.“

Při pohledu na materiální lyžařské vybavení dnešními očima se musí každému na tváři rozzářit široký úsměv. Na lyžích se postupně objevovaly kovové hrany. Lakované skluznice vystřídaly umělohmotné. Bezpečnostní špičky byly už samozřejmostí, patní systémy prožívaly svá dětská léta. „Příprava lyží? Kdo nezažil skárování, nedokáže si představit, co to znamenalo. Impregnace skluznice dehtovým voskem nebyla vůbec příjemná práce. S postupem času přišly lakované skluznice a ty už se jen voskovaly. To byla paráda. Přesto jsme neustále zápasili s obrovským hendikepem. Kolegové z lyžařsky vyspělých alpských zemí se už tehdy o lyže nemuseli starat. Všechno jim dělali servismani. O technickém náskoku ani nemluvě.“

Pomalu vznikající sponzoring Bogdálka a jeho generaci zasáhl naplno až na konci kariéry. „Všechno jsme si museli vyjednat sami. Na závodech jsme se seznámili s majitelem firmy Kästle. Slovo dalo slovo a já se možná jako první český lyžař spolu s Kurtem Hen-

Na sjezdovkách v německém Bad Gasteinu si Jaroslav Bogdálka dojel v roce 1958 pro blyštivý úspěch kariéry; na mistrovství světa skončil v kombinaci na skvělém 12. místě.

nrichem mohl těšit firemní podpoře. Koupit si kvalitní lyže bylo prakticky nemožné. Jednak nebyly peníze a rozdíl v ceně mezi českými a rakouskými lyžemi byl tak obrovský, že to prostě nešlo. Od firmy Kästle jsem dostal jeden, dva páry lyží, a to bylo vše. Lyže sice byly lepší než ty české, ale proti závodníkům z alpských zemí jsem v dalším materiálovém vybavení zůstával nejméně o krok zpět. Všechno bylo znát na tratích, kde o výsledku rozhodovala kvalita lyží, vosků. Stejně jako další lyžaři z nealpských zemí, jsme se prosazovali na těžkých tratích. Tam se materiálová výhoda rychle smazávala.“ Stejně jako současná česká lyžařská generace, i když ta považuje přípravu na ledovci za samozřejmost a hojně ji využívá, získával Bogdálka nejlepší výsledky až na konci sezony, kdy se mu podařilo dohnat manko proti kolegům z alpských zemí. Navíc musela Bogdálkova lyžařská generace ještě výrazněji bojovat s filozofií tehdejšího Československa. „Sjezdařina mělo cejch buržoazního sportu. Nutně jsme žili ve stínu běhu a skoku. Sjezdovalo se na Západě a tehdejší vedení tělovýchovy nás tam nerado pouštělo. Mnohokrát jsme museli zkousnout hořkou pilulku v podobě nemožnosti vycestování na závody. Měli jsme formu, naději na dobré umístění, ale na závody nám zakázali odjet. Přesně se mi vybavuje situace z roku 1954, kdy jsem vyhrál silně obsazenou Velkou cenu Slovenska. Tehdy jsem porazil kompletní světovou špičku v čele s Rakušany Markem a Oberreignerem, Francouze Bozona, Bonlieua a Perreta, i Němce Obermüllera. Ze Slovenska putovali nejlepší lyžaři na stejně silně obsazené závody

ve Francii. Ač jsem měl naději na úspěch, zůstal jsem doma. Nebylo povoleno...“

Uznání svých výkonů se paradoxně dočkával častěji v zahraničí než doma. „Rakouský a německý tisk hodnotil naše výkony velmi vysoko. Oni totiž moc dobře věděli, že kdybychom měli stejné nebo alespoň podobné podmínky jako jejich závodníci, byli bychom mnohem lepší. Naše dvacátá a patnáctá místa byla něčím mimořádným.“ Českých sjezdařů si funkcionáři i závodníci z alpských zemí vážili také mimo jiné proto, že dokázali během závodní kariéry vystudovat vysokou školu a souběžně s lyžováním i pracovat. „Zástupci firem jako Kästle, Marker a další, nás brali jinak. Nebyli jsme pro ně pouze závodníci, ale osobnosti, partneři. To nám hodně pomáhalo v zajišťování špičkového tehdy už sponzorského vybavení.“

Pod vlajkou s olympijskými kruhy závodil Bogdálka jen jednou. V roce 1956 v italské Cortině d'Ampezzo. Vzpomínky na sportovní svátek kariéry ale mají i po letech hodně hořkou příchuť. Bogdálkův reprezentační kolega Kurt Hennrich si na svazích Toffany dojel pro životní úspěch, sedmé místo ve sjezdu. „Kurt mě během celé kariéry ve sjezdu porazil jen třikrát. Jednou právě v Cortině. Já jsem podle mezičasů jel olympijský sjezd výborně, na mezičasech s obrovským náskokem na Hennricha, jenže sto padesát metrů před cílem jsem upadl a bylo po nadějích. Určitě jsem jel pro fantastický výsledek, mezičasy ukazovaly na páté místo. Teď mohu jen říkat přesně to, co se ve sportu říká: Co by bylo, kdyby bylo...“

Olympiádě, stejně jako dalším významným podnikům předcházela nutnost dokázat oprávněnost případné nominace. „Musi-li jsme udělat výsledky před olympiádou, aby se vůbec mohlo hovořit o tom, že tam můžeme jet. Na významný závod, ať už to bylo mistrovství světa či olympiáda, jsme pak často jezdili psychicky na dně. Nominací na olympiádu závodník udělal důležitý krok a všechno z něj spadlo. Řekl si, jsem tam a síla podat nejlepší výkon mu často chyběla...“

Svahy, na nichž sbíral vavříny, navštěvuje na lyžích jen zřídka. „Mám svá lyžařská střediska, kde si dobře zalyžuji a tam jezdím. Za sezonu jsem pětkrát v Alpách. Nepotřebuji se vracet na místa spojená s mou lyžařskou kariérou, na místa vyhlášených kandahářských závodů. Když jsem byl v Kitzbühelu, tak jsem si samozřejmě vybavil místo, kde jsem skončil v kotrmelcích. Stejně tak v Cortině jsem si promítal film olympijského sjezdu. Cortina mě v posledních letech zklamala. Lyžařsky moc zaostala, stala se snobským centrem. Ve Val Gardeně

a Val d'Isere jsem každý rok. V německém Rottach Eggenu jsem také po letech lyžoval. Stejně tak ve švédském Are, kde se konalo mistrovství světa. Dnes se na závody podívám raději v televizi, tam dostanu všechno naservírováno a vidím toho mnohem více, než kdybych stál na svahu.“

Na českých kopcích a sjezdovkách Jaroslava Bogdálka skoro nepotkáte. „Co bych tam hledal? V nabídce služeb ještě hodně pokulháváme a o cenách ani nemluvíme. Změnilo se sice hodně, ale já jsem spokojený v Alpách a necítím potřebu to měnit. A dlouhé cestování mně zatím nevádí. Alpy jsou prostě sjezdařině zaslíbené a s tím nic nenadělají ani další lyžařské generace,“ tvrdí rozhodně.

Touha změřit si síly s vrstevníky, zvítězit v srdci legendárního lyžaře jen málokdy. „Nepotřebuji si nic dokazovat. Na veteránské závody se dívám jako na společenskou záležitost. Nepotřebuji si vést tréninkový deník, měřit časy a jezdit po mistrovských závodech, jak to dělají třeba plavci. Lyžaři se sejdou. Zazávodit si musí, jezdí se obří slalom na deset branek. Celá akce je především setkáním lidí milujících bílé stráně, kteří se chtějí vidět, poklábosit si a ne vytvářet světové rekordy a získávat tituly mistrů světa. Rozhodně to není o počítání desetin sekundy a listování v tréninkových denících a součty naježděných kilometrů.“

Lyžování se jako tenká nitka vine celým Bogdálkovým životem. Spolu s Vilémem Podešvou a dalšími brněnskými vrstevníky dokázal na konci minulého století do rovinatého Brna soustředit téměř celou českou sjezdařskou špičku. Kdo chtěl v tehdejším Československu na sjezdovkách něco znamenat, určitě posílhal po dresu brněnské Techniky.

Ještě jako závodník začal Jaroslav Bogdálka pracovat metodicky jako státní trenér. Později zastával řadu funkcí v českém sjezdovém lyžování i v ČSTV. Jako vysokoškolský učitel se zasloužil o rozvoj českého vysokoškolského sportu, zastával řadu funkcí v mezinárodním vysokoškolském sportu.

text: Bohumil Maláček, foto: archiv

VLADIMÍR BOUZEK

narozen 3. prosince 1920 v Třebíči

zemřel 31. července 2006 v Třebíči

- účastník tři světových šampionátů v letech 1947 až 1949, jednou startoval na ZOH ve švýcarském Svatém Mořici
- mistr světa 1947 v Praze a 1949 ve Stockholmu
- stříbrný ze světového šampionátu a ZOH 1948 ve Svatém Mořici

- za reprezentaci sehrál 20 utkání a nastřílel 17 branek
- mistr republiky v roce 1952 v dresu VŽ Ostrava

– hráčská kariéra: 1936–1948 Horácká Slavia Třebíč, 1948/1949 Zbrojovka Brno, 1949–1953 VŽ Ostrava, 1953 až 1955 Spartak Královo Pole Brno

- v lize odehrál 11 sezon, 120 zápasů a nastřílel 85 branek

– trenérská kariéra: hrající trenér VŽ Ostrava v letech 1949 až 1953 týmu VŽ Ostrava, v sezoně 1953/1954 hrající trenér Spartaku Královo Pole Brno, trenér Rudé hvězdy Brno (ZKL Brno) v letech 1955–1958, 1960–1966 a 1970–1973, s týmem získal devět titulů mistra republiky, 1959/1960 Dynamo Berlín, 1958/1959 Spartak Třebíč, 1967–1970 a 1976–1978 EV Füssen, který dovedl ke dvěma titulům mistra Německa

– trenér reprezentace 1954 ve Stockholmu – 4. místo, 1955 v Düsseldorfu, Kolíně nad Rýnem a Dortmundu – bronzová medaile, 1956 v Cortině d'Ampezzo 5. místo, 1965 v Tampere a 1966 v Lublani – stříbrné medaile

– fotbalová kariéra: 1935–1943 a 1955/1956 Třebíč, 1943 až 1949 SK Slezská Ostrava, 1949–1953 VŽ Ostrava, 1953/1954 SK Slávia Bratislava, v letech 1949–1953 nastoupil třikrát za reprezentační tým

Ladislav Kaloupek

NEJKRÁSNEJŠÍ MĚSTO JE TŘEBÍČ

Popsat sportovní život třebíčského rodáka Vladimíra Bouzka, který se významně zapsal do historie brněnského hokeje, není snadné. Fotbal a hokej se úzce prolínají jeho kariérou a teprve když ukončil aktivní dráhu, dal přednost hokeji. Byl skvělým trenérem, koučem, psychologem a patřil ke strůjcům slavné éry Komety. Jeho jméno bude navždy patřit mezi nejvýraznější postavy brněnského klubu.

„V osmi letech jsem dostal k Vánocům první brusle – kolumbusky; na třebíčském rybníku Kuchyňka se naučil bruslit a v létě jsem hrál fotbal za klukovský tým SK Potok. V rodné Třebíči působily dva fotbalové kluby: Horácká Slavia a Dělnický sportovní klub, ve kterém jsem se ucházel při náboru o přijetí, ale trenér se na mě podíval a vyprovodil slovy: ‚Pro fotbal jsi malej a slabej, hledej jiný sport.‘ Bylo mně hrozně, ale začal jsem sám trénovat, hlavně běhat v přírodě, a když si mě na žákovském turnaji vybrala Horácká Slavia, stala se mým fotbalovým a také hokejovým klubem,“ vzpomíná Vladimír Bouzek na sportovní začátky.

„Menší zádrhel ve sportovní dráze mě málem potkal v době studií na třebíčském reálném gymnáziu, jehož profesorský sbor se jen těžko a pomalu smiřoval se sportujícími žáky. Zvláště s takovými, kteří dávali sportu přednost před studiem, což byl můj případ. Propadl jsem hokeji, fotbalu, tenisu, zkoušel atletiku, házenou a na učení neměl čas. Nikdo mě nedokázal zastavit a hrozilo, že propadnu; můj boj se sportu nepřejícími kantory byl nekonečný. Teprve v roce 1938 se všechno změnilo. Vyhráli jsme v Praze na Štvanici v rámci středoškolských her hokejový turnaj po finálovém vítězství nad studenty pražského gymnázia Křemencová. Byla to obrovská senzace, o které psaly všechny noviny, a nejen sportovní. V Třebíči to vyvolalo nadšení, po příjezdu nás na nádraží vítala dechová hudba a vedle fandů hokeje také profesorský sbor našeho gymnázia. Od té doby už páni kantoři žákům ve sportování nebránili,“ připomíná Bouzek tehdejší těžkosti sportujících studentů.

Pro třebíčský hokej objevil Vladimíra Bouzka na rybníku Kuchyňka Jaroslav Hobza, který měl čich na talenty. „Jednou se přišel podívat, pozorně nás sledoval a po chvíli za mnou přišel se žádostí: ‚Ukaž jak umíš přešlapovat na obě strany a brzdit.‘ Když si mě vyzkoušel vzala moje hokejová kariéra rychlý spád. Už druhý den jsem hrál za tým mužů přátelská utkání v Okříškách a Telči.“ Archiváři si zapsali výsledky: Okříšky–

Vladimíru Bouzkovi naslouchá Jaroslav Jiřík.

Třebíč 1:1, Telč–Třebíč 0:10, přičemž pět gólů Horácké vstřelil patnáctiletý Bouzek.

Ve válečných letech, v sezoně 1939/1940, obsadila Třebíč ve čtyřčlenném mistrovství Čech a Moravy druhé místo za LTC Praha, o rok později skončila v Českomoravské lize čtvrtá, ale v další sezoně ze soutěže sestoupila a vrátila se do Státní ligy až v ročníku 1946/1947.

Po skončení války přibýly k pražské Štvanici zimní stadiony s umělým ledem v Ostravě, Brně a časem v dalších městech, zatímco Třebíč stále hrála na přírodním ledě na Polance. Některé mistrovské zápasy musela hrát v Brně, což bylo náročné nejen na čas hráčů, ale především finančně. Na podzim 1948 se proto Horácká sloučila se Zbrojovkou Brno, která tím získala nejen nejvyšší soutěž, ale také hráče – Bouzek se poprvé, ale zatím jen na jednu sezonu objevil v brněnském dresu.

Cesta Vladimíra Bouzka do slavné brněnské hokejové Komety měla několik odboček a důležitou roli v nich hrál fotbal. Když se stal hráčem Horácké Slavie, už v patnácti letech ho přeřadili do prvního mužstva, kterému se v roce 1942 podařilo postoupit z I.A třídy do moravskoslezské divize, což byla tehdy druhá nejvyšší soutěž po první lize. „Ve 22 letech jsem měl řadu fotbalových nabídek, od brněnského SK Židenice, Rolný Prostějov, ASO Olomouc a také pražských klubů Sparty a Slavie, ale i k mému překvapení jsem nečekaně skončil na severu Moravy. Na konci roku 1942 jsme totiž doma hráli proti Slezské Ostravě, vyhráli 3:1,

VLADIMÍR BOUZEK

vstřelil jsem dva góly a ostravští funkcionáři se mnou okamžitě začali vyjednávat. V té době mně stále hrozilo pracovní nasazení do Německa a Ostrava se zdála být dobrý úkrytem, navíc hrála první ligu. Z Třebíče se mně sice moc nechtělo, navíc její funkcionáři s přestupem nesouhlasili, ale před zahájením ligového ročníku 1943/1944 jsem se stal hráčem Slezské Ostravy,“ přibližuje Bouzek první sportovní přestup. Ovšem hokejově stále zůstával v Třebíči, v létě hrál za Slezskou fotbal a v zimě za Horáckou hokej, což tehdy ještě nebyl problém.

Po skončení války se Vladimír Bouzek rozhodl studovat vysokou školu a samozřejmě tělocvik. Přihlásil se na filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, ke studiu učitelství tělesné výchovy a zeměpisu. Vysvětlení, proč Praha a ne Třebíči, ale i Ostravě bližší Brno, měl jednoduché: „Na podzim roku 1945 přišla nabídka od fotbalových klubů Sparty a Slavie, která – jak se dnes moderně říká – se neodmítá. V Ostravě, celkem podle očekávání, s mým odchodem nesouhlasili, a protože mně pomáhali v těžkých válečných letech, nenašel jsem sílu odejít. Aby mě touha hrát v Praze pominula, přestoupil jsem raději po roce studia na filozofickou fakultu do Brna. Bylo to náročné období: fotbal v Ostravě, hokej v Třebíči, studium v Brně, ale zvládal jsem to.“ V roce 1948 se Bouzek hokejově přestěhoval z Třebíče do brněnské Zbrojovky a v dalším roce přestoupil – po ukončení studia v roce 1949 – do Vítkovic. Do Ostravy ho přivedla umístěnka a místo kantora na gymnáziu. Ve stejném roce fotbalovou Slezskou Ostravu vyměnil za Vítkovice, které získaly další výborné hráče, mimo jiné z pražské Slavie legendu Josefa Bicana. V roce 1950 postoupily Vítkovice do první ligy, po podzimu 1953 byly v čele tabulky, ale po nepochopitelné reorganizaci naší kopané – začalo se hrát podle sovětského vzoru systémem jaro/podzim a navíc nesměla hrát v lize dvě mužstva ze stejného oboru – byly Vítkovice přeřazeny do druhé ligy. V nejvyšší soutěži zůstala Slezská Ostrava, tehdy už Baník. V Bratislavě a Praze mohla působit dvě mužstva a vedle Slovanu to byla nově Slávia – tým ministerstva školství. Bouzek coby kantor putoval do Bratislavy, ale učit a hrát hokej měl v Ostravě. Vyřešil to pro také nově vzniklou Rudou hvězdu Brno tím nejlépe možným způsobem. Požádal o služební přeložení

blíž Bratislavě i Třebíči a dostal se na Vysokou školu zemědělskou v Brně, kde učil až do důchodu. Do Komety zatím nemířil, přestoupil do Králova Pole, ve kterém působil dvě sezony v roli hrajícího trenéra. Ještě předtím zažil v dresu hokejových Vítkovic první hráčské a také trenérské úspěchy. Po přestupu ze Zbrojovky se stal v devětatváceti letech hrajícím koučem Vítkovic, které dovedl

Fotbalový tým SK Slezské Ostravy před utkání se Spartou v Praze v roce 1945, Vladimír Bouzek stojí jako první zprava.

Mužstvo Horácké Slavie Třebíč před ligovým zápasem na Polance, Vladimír Bouzek čtvrtý zprava.

nejprve ke dvěma druhým místům v lize, v sezoně 1951/1952 k titulu mistra republiky a o rok později znovu ke druhé příčce. Ostravské působení Vladimíra Bouzka je také spojené s fotbalovou reprezentací, zahrál si ve třech zápasech: v Praze a Bukurešti proti Rumunsku s výsledky 1:1 a v Ostravě proti Maďarsku s prohrou 1:2. Bouzek byl předposledním reprezentačním „obojživelníkem“, po něm hrál ve fotbalové a hokejové reprezentaci už jen Vlastimil Bubník a zajímavé je, že u obou měl přednost hokej, v něm byli výrazně úspěšnější.

Proto zpět k hokeji: po absolvování třebíčského reálného gymnázia pracoval Vladimír Bouzek v místní pojišťovně, ale především hrál za Horáckou Slavii tehdejší nejvyšší soutěž a stále se zlepšoval. V klubu byl výrazně nejlepším hráčem a nikoho nepřekvapilo, když v polovině sezony 1945/1946 dostal pozvánku do reprezentace. „Přišel telegram a tým, kdo mě povolal k přípravnému utkání – soustředění tehdy ještě neexistovala – národního týmu byl Mike Buckna, Kanadčan slovenského původu, který vedl reprezentaci. Z Třebíče byl v týmu ještě Mirek Sláma, jenž studoval v Praze práva a hrál za I. ČLTK. První zápas se lvíčkem na prsou jsem sehrál proti profesionálům Brighton Tigers a po zápase jsem od Buckny dostal pochvalu.“ V roce 1947 se hrálo mistrovství světa v Praze a Bouzek na ně takto vzpomíná: „Ze zámoří přijeli jen Američané, zatímco Kanadčané první poválečný šampionát vynechali. Mezi osmi účastníky jsme tím patřili k favoritům a dařilo se nám až do předposledního utkání turnaje proti Švédsku. Na otevřeném kluzišti pražské Štvanice jsme prohráli (1:2), a protože v posledním zápase Seveřany čekalo Rakousko, které jsme snadno porazili (13:5), považovali se Švédové už předem za jisté mistry světa. Dokonce jim k tomu blahopřál jejich král. Jenže, rakouský gólman Huber dělal divy a hlavně díky jemu outsider o gól (2:1) vyhrál. My jsme potom zdolali Američany (6:1) a stali se poprvé v historii mistry světa. O rok později, ve švýcarském Svatém Mořici – mistrovství světa bylo součástí zimní olympiády, už nechyběli Kanadčané. S téměř stejnou sestavou jako v Praze, jen s malými změnami, jsme porazili všechny soupeře, s Kanadou hráli nerozhodně bez branek a měli s ní stejný počet bodů, ale o dva góly horší skóre, a to rozhodlo, že turnaj vyhrála. Skončili jsme druzí a domů navíc přivezli tenkrát ještě uznávaný titul mistrů Evropy. V roce 1949 se hrál světový šampionát ve Švédsku, ale ještě předtím mu předcházela smutná událost, která – jak jsem si uvědomil – se mohla týkat také mne. V listopadu 1948 jsem měl odcestovat s reprezentací k přípravným zápasům do Francie a Anglie, ale na poslední chvíli mně z Prahy oznámili, že jsem z nominace vypadl. Po utkání v Paříži odletěla hlavní část výpravy nedělním pravidelným spojem do Londýna, zatímco šest hráčů, kteří neměli víza, musela počkat do pondělí v Paříži, vyříditi si je a soukromým letadlem přiletět do Londýna. Byl mezi nimi také Zdeněk Švarc, povoláný místo mne. Za špatného počasí se letadlo na průlivu La Manche ztratilo, a už se nikdy nenašlo. Ve Stockholmu jsme hráli v hodně pozměněné sestavě, ve finálové skupině sice prohráli s Američany (0:2), porazili jsme Švédy (3:0) a o gól Kanadu (3:2), a protože ta navíc dvakrát remi-

zovala, stali jsme se s dvoubodovým náskokem podruhé mistry světa. Bohužel, ve třetím turnajovém utkání – s Javorovými listy – pro mne šampionát skončil, Kanadčan Tergessen mě nakopl do kolena a byl konec. Obhajovat titul do Londýna jsme v roce 1950 nešli. Věřili jsme, že znovu zvítězíme, mužstvo bylo ve výborné formě, ale na letišti nám před odletem oznámili, že se šampionátu nezúčastníme. Zklamání bylo obrovské, důvody, proč nedáme hrát, nám nikdo nesdělil, většina spoluhráčů putovala do kriminálu, éra skvělého týmu skončila. V závěru roku 1950 jsem dostal nabídku převzít funkci kapitána v novém mužstvu, ale odmítl jsem, a hráčkou hokejovou reprezentaci definitivně uzavřel. Jedna smutná sportovní kapitola mého života skončila a netušil jsem, že vedle radosti a uspokojení nad úspěchy Komety, mě potká také velmi nepříjemná trenérská epizoda,“ uzavírá Bouzek reprezentační hokejovou kariéru.

Československý národní tým nestartoval nejen na mistrovství světa 1950 v Londýně, ale také o rok později v Paříži (oba turnaje vyhrála Kanada, pozn. autora) a nově sestavený tým se vydal až v roce 1952 do norského Osla. Československý tým skončil čtvrtý, za rok ve Švýcarsku ze šampionátu po čtyřech zápasech na příkaz vyšších míst – zemřel prezident Gottwald – odstoupil. Před zahájením sezony 1953/1954 opustil Vladimír Bouzek definitivně Ostravu, přestoupil do brněnského Krále Pole a v únoru 1954 byl jmenován trenérem československé reprezentace. Do kádru mužstva znovu povolal Vladimíra Zábrodského, ovšem na mistrovství světa ve Stockholmu se mužstvo nedařilo, skončilo až čtvrté. Bouzek u týmu zůstal a v roce 1955 přivedl v Německu hráče k bronzovým medailím. V létě 1955 se stal trenérem Komety, která už měla ve sbírce první titul mistra. Nebyl však hrajícím trenérem, jako ve Vítkovicích a Králově Poli, byť se – jak po letech přiznal – cítil v 35 letech plně při síle. Vedení Komety nejspíš požadovalo, aby se plně věnoval trenérské práci, a Bouzek, který zároveň vedl reprezentaci a učil na vysoké škole, pravděpodobně cítil, že bude lepší jen trénovat. Když měl dobrou náladu a chtěl pobavit hráče, o důvodech ukončení hráčské kariéry s oblibou říkával: „Když jsem si v letní přestávce uvědomil, že bych se měl na podzim zase znovu a znovu soukat do smradlavé výstroje, raději jsem hokej zabalil.“ Pravda to určitě nebyla, protože na každém tréninku, jak to jen šlo, se okamžitě zapojil do hry, byť tu smradlavou výstroj na sobě neměl a hrál jen tak – dokonce bez rukavic, ale v nezapomenutelném klobouku. Byl neuvěřitelně hravý a hlavně nerad prohrával. V létě, když se hrál na závěr fotbálek, trval trénink vždy tak dlouho, dokud jeho mužstvo nevyhrálo... Sledovat

ho při exhibičních fotbalových zápasech Komety po moravských městech a dědinách byl obrovský zážitek, jeho míčová technika byla skvělá a v týmu plném výborných hráčů, hokejových a fotbalových obojživelníků, byl nejlepší.

Trénovat a vést tým skvělých hráčů, jaké Kometa měla, se mnohým zdálo být snadné, ale ukočírovat výrazné individuality, rozdílné, mnohdy protichůdné povahy s různými názory na život a také politiku, neboť Kometa nežila jen v zajetí hokeje, nebylo často jednoduché. Bouzek byl ovšem skvělý psycholog, s hráči „to“ uměl, a když bylo zapotřebí, dokázal vymýšlet pro obveselení blbosti. Vždy byl třebíčským patriotem a v autobuse občas zkoušel hráče, většinou bažanty, z pořadí tří nejkrásnějších měst na světě, které sám sestavil. Vyvolaný hráč si musel stoupnout a odříkat je v pořadí: 1. Třebíč, 2. Brno, 3. Rio de Janeiro. Běda tomu, kdo to nevěděl, či úmyslně vynechal Třebíč. Vlasta Bubník jednou neodolal a po vyvolání s vážnou tváří začal: „Třebíč, to je pěkná pr...“ K pokračování se nedostal, Bouzek už se na něj sápal a dával mu co proto se slovy: „Já ti dám, znevažovat Třebíč.“ Byl také pověřivý, důsledně dbal na pořadí hráčů při odchodu z kabiny na led k zápasům. Posledního Rudu Potsche pokaždé symbolicky nakopl do zadní části a pravil: „Kun... dej gól!“ Poslední pokyn taktické porady před utkáním směrem k soupeři také občas zněl: „Pánové, nezapomeňte, že jsou to ku..., který nám chtějí vzít body a peníze!“ Podobných průpovědek měl obrovskou zásobu a vždy věděl, kterou má v pravý čas použít.

Zpět však ke světovému šampionátu a olympijským hrám v italské Cortině d'Ampezzo 1965, oné nepříjemné trenérské epizodě. Vedení našeho hokeje proti vůli trenéra Bouzka vyměnilo v týmu několik hráčů, čímž narušilo vyzkoušenou sestavu. Místo soustředění ve Vysokých Tatrách, kde se mělo přehrané a unavené mužstvo aklimatizovat, což Bouzek požadoval, muselo z nařízení vyšší moci absolvovat švýcarského turné těsně před zahájením turnaje. Bouzek nesouhlasil a odjel do Prahy. „Oznámil jsem, že když o nominaci a přípravě rozhodují jiní a ne zodpovědný trenér, vzdávám se funkce. Ale nakonec jsem se nechal přesvědčit a zůstal, což byla obrovská chyba. Odstoupením bych se vyhnul zklamání, pocitům křivdy a skandalizování mé osoby po neúspěchu v Cortině“, řekl později Bouzek. Náš tisk, pod dojmem úspěšných výsledků v přípravě, ladil hokejové fanoušky na úspěch, také vedoucí výpravy se vyjadřovali optimisticky, jenže do Itálie přijelo unavené, rozladěné a nesourodé mužstvo s ponorkovou nemocí. Skončili jsme až pátí a Cortina se stala na dlouhá léta synonymem propadáku našeho hokeje. „Co se odehrávalo doma

Mistři světa z roku 1949 ve Stockholmu Vladimír Bouzek a Vladimír Kobranov (s pohárem). Radost jim nepokazila ani dlouhá cesta vlakem do Prahy.

po návratu, na to snad nikdy nezapomenu. Sportovní tisk udělal z neúspěchu tragédii, měli jsme se dopustit zrady na národě, kritika byla nespravedlivě krutá a nikdo z nás nedostal možnost objektivně vysvětlit důvody, které vedly k italskému debaklu. Zloba fanoušků byla neuvěřitelná, a protože se liga dohrávala po návratu z Cortiny, dostávali jsme na stadionech co proto. Nejhorší bylo, že o těch nahoře, kteří všechno zavinili, se nenapsalo ani slovo,“ s trpkostí vzpomínal po letech Bouzek, který se tehdy okamžitě vzdal funkce reprezentačního trenéra. Když mu vedení čs. hokeje nabídlo před šampionátem v Moskvě 1957 návrat, kladl si podmínky: důkladné prošetření olympijského neúspěchu, zveřejnění jmen těch, kteří jej zavinili a také, že mu už nikdo nebude mluvit do výběru a vedení mužstva. Nepochodil a tak odmítl, vedl dál jen Kometu, se kterou přidával jeden mistrovský titul za druhým. K reprezentaci se Vladimír Bouzek ještě jednou vrátil, ve finském Tampere 1965 a slovinské Lublani 1966 vedl čs. tým ke dvěma stříbrným medailím a tým definitivně u áčka skončil.

Co dodat na závěr? Doc. PhDr. Vladimír Bouzek byl hráčskou a trenérskou osobností, ke které hleděli hráči s úctou. Ať už to bylo v rodné Třebíči, v Ostravě, Králově Poli, brněnské Kometě, německém Berlíně, Füssenu, a u čs. reprezentace. Hráče vedl k úspěchům, mistrovským titulům a také z nich vychovával víc než jen hokejisty.

text: Jaromír Meixner, foto: archiv

FRANTIŠEK JURSA

narozen 1. května 1933 v Brně

- startoval na letních olympijských hrách 1956 v Melbourne, kde sestava Jursa, Cihlář, Nouza Opavský obsadila ve stíhacím závodě družstev na 4 km šesté místo
- kapitán družstva na Závodu míru v roce 1961
- mistr republiky v cyklokrosu 1957
- mistr republiky v silničním závodě na 100 km družstev 1961
- mistr republiky ve stíhacím závodě družstev na 4 km na dráze 1954 až 1956 v dresu ÚDA Praha, 1957 jako host v týmu Favoritu Brno, 1959 a 1960 v družstvu Dukly Brno
- stříbrný v závodě na 1 km s pevným startem na dráze 1952
- stříbrný ve stíhacím závodě na 4 km jednotlivců na dráze 1953
- stříbrný v cyklokrosu 1958, 1959 a 1960
- bronzový ve stíhacím závodě jednotlivců na 4 km na dráze 1956 a 1961

František Jursa

OD PÁDŮ K ÚSPĚCHŮM

„V šesti letech jsem přišel o maminku, a když přišla válka, poslal mě táta k babičce do Meziboří na Vysočině. Po osvobození jsem se vrátil ve třinácti letech do Brna nabitý energií a touhou sportovat. Lákalo mě kolo a jak už to často bývá, pomohla mně k němu náhoda. Otec měl v Brně v Orlí ulici obchod se spotřebním zbožím, takovou všehochuť, a občas si tam za ním chodil povykládat pan Robert Neumann. Byl obchodní cestující s látkami, ale pro mne především cyklista, který jezdil silniční kritéria. Byl nekorunovaným králem Moravy, ozdobou závodů a velký sportovní manekýn, kterého jsem obdivoval. Otec sice nikdy nesportoval, ale z vyprávění s panem Neumannem vyplynulo, že nám s mladším bráchou Jaromírem koupil kolo. Podotýkám, že jedno, s tím, že si je budeme půjčovat, ale protože jsem byl starší, měl jsem na něj větší právo a přednost při výběru, kdy na něm budu jezdit,“ vzpomíná František Jursa na cestu k cyklistice.

Polozávodní Diamantku, kterou mladý Franta vybral, koupili na začátku Rooseveltovy ulice ve sportovním obchodě Vohrálík-Strniště, což byli vynikající brněnští atleti. Oba Jursové se přihlásili do cyklistického oddílu Sokola Jundrov, a tím začala jejich závodnická kariéra, především staršího Františka. „První závod jsem jel v Brně-Husovicích v kategorii příchozích a dopadlo to neslavně. Před cílem jsem měl karambol, při kterém jsem letěl luftem a skončil pořadně dodřenej. Dalších šest závodů skončilo stejně, vždy jsem spadl, moje nešikovnost byla k zoufání. Tak jsem prožil první kolečkářskou sezonu v roce 1947. Došlo to tak daleko, že táta, kterému cyklistika nic neříkala, prohlásil: ‚Když pořád padáš, přestaneš jezdit.‘ Nelíbilo se mně to, kolo bylo stále velkým lákadlem. Navíc jsem byl zarputilej a říkal si, že se to musí změnit, že přece nebudu stále lítat vzduchem a padat.“

Výdrž se Františku Jursovi vyplatila. Když zahájila provoz cyklistická klopená dráha na Bauerově rampě v Pisárkách, která byla hliněná a v létě se musela kropit proti prachu, přišel první úspěch. „Jela se bodovačka, skončil jsem třetí a získal první sportovní cenu v životě. Mám ji stále ve sbírce a patří k mým nejcenějším trofejím. Až s odstupem času jsem si uvědomil, že to byl rozhodující moment pro další cyklistickou dráhu. Stát na stupních vítězů byl příjemný pocit. Zvlášť, když předtím jsem si pohrával s myšlenkou, že se na závodění vykašlu, protože mně to nejde. Ale na jednou se všechno zlomilo a rozhodl jsem se, že u kola zůstanu,“

Zleva Jan Smolík (vítěz ZM) a František Jursa.

popisuje Jursa okamžiky, které určovaly jeho další sportovní a tím i profesní život. Cyklistika ho ovládla, stal se závodníkem, později trenérem a nyní je důchodcem-funkcionářem, doživotním předsedou cyklistického klubu Dukla Brno.

Ale zpět k začátkům, od pádů k úspěchům, které na sebe nedaly dlouho čekat. V roce 1949 skončil František Jursa druhý na mistrovství republiky dorostu nejen na silnici, ale i na dráze a v následujícím roce byl ještě lepší. „V Bílině, na severu Čech, jsem získal titul mistra republiky dorostu na silnici před Antonínem Švábem, který se později zapsal do sportovního podvědomí jako úspěšný plochodrážní závodník, když ještě předtím stačil absolvovat cyklistický Závod míru. Přitom můj start provázely nějaké problémy s licencí či přihláškou a pořadatelé mě nechtěli do závodu pustit, ale funkcionáři Jundrova je ukecali. Naštěstí se to tehdy nebralo tak přísně. V Jundrově si mě trenéři a také bafuňáři najednou všimli, asi tušili talent, odhodlání, a především Ladislav Šmíd a Erik Veselý se mně začali věnovat. Předávali mně cenné zkušenosti, radili jak si mám počínat v balíku, ve spurtu a učili další figle. Jezdili jsme na závody po celé Moravě, což byla velká škola cyklistiky. V devětačtyřicátém se mně podařil husarský kousek, který posunul moji sportovní dráhu k vyšším metám. Na Bauerově rampě se jely závody za motorovými vodiči a pořadatelé přivedli na start Jana Veselého, který předtím v květnu vyhrál třetí ročník Závodu míru. Jundrovští trenéři mě poslali na start s Vladimírem Valentou, skvělým vodičem a později výborným automobilovým závodníkem. K velkému překvapení jsme Veselého porazili a mně se otevřela cesta do ATK Praha.“

Družstvo pro ZM 1961, zleva Hasman, Heller, Jursa, Malten, Pecina, Revay.

Dukla Brno, zleva Josef Volf, František Jursa, Jan Smolík, Jiří Háva a Daniel Oráč.

Ve vojenském dresu závodila vedle Veselého další tehdejší esa, Cihlář, Jauris, Opavský, Krejčů, Chlístovský, Nouza a další. První sezonu sbíral nadějný mladík zkušenosti a v roce 1954 už byl členem – to už se Armádní tělovýchovný klub jmenoval ÚDA (Ústřední dům armády) – mistrovské čtveřice dráhových stíhačů. V dalších letech si stejná sestava (Cihlář, Opavský, Nouza, Jursa) připsala další dva tituly, které nebyly pro Františka Jursu poslední.

Rok 1956 byl olympijský. Šestnácté letní hry hostila daleká Austrálie a místem konání bylo netradičně, až v závěru roku, největší město pátého kontinentu Melbourne. Mistrovská čtveřice

armádních stíhačů podávala celou sezonu výborné výkony, ale vedení naší cyklistiky to nestačilo. Nominaci museli potvrdit splněním časového limitu a místem, kde měli oprávněnost účasti na olympiádě potvrdit, byla slavná milánská dráha Vigorelli. Italové překřtili dnes už neexistující dřevěnou dráhu na Chrám rekordů, kterých padlo na jejím oválu nespočet. „To, že pojedeme v Miláně bylo uklidňující, neprovázely nás obavy, věděli jsme, že dráha je velmi rychlá, což bylo důležité. Na našich betonových a dlouhých oválech by to bylo mnohem obtížnější, což našťastí svazoví funkcionáři dobře věděli, a proto vybrali Vigorelli. Blížil se podzim a tři dny jsme jen trénovali, protože se na dráze válela mlha a dřevo občas klouzalo. Teprve čtvrtý den se počasí umoudřilo a nastal den D. Jeli jsme sami, bez soupeře se soupeřem, což je vždy daleko těžší, ale limit jsme za asistence italských sudích, kteří měřili čas a dohlíželi na regulérnost jízdy, bez problémů splnili. Bylo to povzbuzující, cítili jsme formu a věřili si. Vždyť jsme v létě, během společné přípravy s italským družstvem, jež dráhoví odborníci považovali za největšího aspiranta na zlatou olympijskou medaili, několikrát prohráli jen o fous,“ vzpomíná Jursa na olympijský rok 1956 a dodává: „Trochu nás sice překvapilo, že v ÚDA z nařízení vyšších orgánů v létě zrušili několik oddílů a mezi nimi také cyklistický, ale vzhledem k olympiádě jsme ještě zůstali do konce roku v armádě, na přípravu a výkonnost to nemělo mít vliv. V Melbourne jsme měli trochu smůlu: z rozjíždky – samostatné jízdy – jsme postoupili šestým časem mezi osm nejlepších, ale v závodě o semifinále nás překvapivě čekali favorizovaní Italové, kteří zajeli v rozjíždce nečekaně až třetí čas. Nemyslím si, že by se šetřili, ale stačilo jim postoupit a dál už si věřili, že ve vyřazovacích jízdách soupeře porazí. Zdolali nás bez problémů, ale potupě jsme zabránili, nedojeli nás, tak špatní jsme zase nebyli. Čtveřice Faggini, Gasparella, Domenicali, Gandini potvrdila roli favoritů a získala zlaté medaile, ve stíhačce družstev už šesté olympijské. Ale, když jsme je pozorovali, jejich reakce, figury, prostě to byli jiní Italové než v letním období. Raději to ani po letech nebudu komentovat. My jsme skončili šestí, slavné to nebylo, cítili jsme se na víc, na vyšší příčku, a možná, kdybychom potkali ve čtvrtfinále jiné družstvo, kdoví... Byli jsme pochopitelně zklamaní, ovšem funkcionáři to hodnotili jako velký neúspěch. Zvlášť, když sprintér Ladislav Fouček skončil za Italem Fagginem druhý v závodě na kilometr s pevným startem a tandem Fouček-Václav Machek byl rovněž druhý za domácími Australany. To nejtěžší z celé olympiády nás ovšem teprve čekalo: domů jsme se místo letadlem, které nás do Austrálie dopravilo, vraceli na sovětské lodi. Přitom francouzský

speciál na nás čekal na letišti, ale vedení naší výpravy samozřejmě z nesmyslných politických důvodů, které v té době zasahovaly do sportu, rozhodlo, že se vrátíme lodí. Trvalo to měsíc, na lodi jsme prožili vánoční svátky, a když jsme přistáli na dálném východě ve Vladivostoku, čekalo nás dalších čtrnáct dnů ve vlaku přes celý tehdejší Sovětský svaz, a také „oslava“ příchodu nového roku. Bylo to k zbláznění a dodnes nevím jak jsme to mohli vydržet. Asi proto, že jsme byli mladí...“ uzavírá Jursa olympijskou cestovní anabázi.

S koncem roku 1956 se poručíku Jursovi uzavřela pražská vojenská kapitola a opět měl štěstí. Oddíly, které ukončily činnost v ÚDA Praha, se z rozhodnutí ministra národní obrany přesunuly k útvarům a sídlům silničních cyklistů se stalo Brno, zatímco drahaři skončili v Pardubicích. Organizaci ASD družstva Dukla Brno měl na starosti silniční Josef Křivka, ale na jaře 1957 z Brna z osobních důvodů odešel a od 1. března převzal vedení František Jursa. Za dva měsíce mu bylo teprve 24 let, neměl zkušenosti s vedením závodníků a chyběla mu trenérská kvalifikace. Navíc měl závodní kariéru výborně rozjetou, ale když mu armáda Duklu svěřila, ani na chvíli nezaváhal. Hned další rok se přihlásil k trenérskému studiu, ale vymínil si, že bude tým nejen trénovat, ale sám také ještě závodit. „Jak jsem to všechno zvládal mě po letech dost udivuje, ale trenérskou licenci jsem získal, na dráze i silnici stále závodil a Dukla se úspěšně dávala do pohybu. Důležité bylo, že u ing. Macourka, náčelníka protiletadlového útvaru, pod který nás zařadili, jsme našli pochopení, a to bylo pro nás velmi důležité. Útvar sídlil v kasárnách v Černých Polích, kde jsme také začínali. (V průběhu let se hlavní stan Dukly stěhoval po dalších brněnských čtvrtích, z Černých Polí zamířil do kasáren v Židenicích, dále do Řečkovic a posledních působištích je Slatina.) Dodnes si vzpomínám na větu, kterou nás ing. Macourek přivítal: „Žádné problémy vám ve vaší činnosti dělat nebudu.“ Také jeho zásluhou jsme měli na tehdejší dobu optimální podmínky a v podstatě se věnovali jen cyklistice,“ vybavuje si Jursa, který převzal roli šéftrenéra a jak se rozjížděla jarní cyklistická sezona, začal s vybíráním závodníků. „Vytipoval jsem tři závody a v jejich průběhu sledoval adepty pro Duklu. Pozoroval jsem jak si vedou takticky, jakou mají kondici, spurt, jestli jsou individualisté či týmoví jezdci atd. Měl jsem představu, že vytvoříme družstvo, které bude u nás patřit k nejlepším,“ vzpomíná Jursa na úvodní kroky v Dukle. Sám i nadále aktivně závodil a ještě několik let byl hlavně pro své jezdce postrachem. „Největší obavy měli ze závodů na dráze, protože platilo: běda tomu, kdo bude v bodovačce horší než já. Pro toho není v Dukle místo,“ strašil Jursa mladší kolegy.

Na olympiádě v Melbourne v roce 1956 se František Jursa těší spolu s Emilem Zátopkem z přítulnosti medvídka koaly.

Po dojezdu etapy Tábor – Brno (ZM) 15. 5. 1961 na stadionu Zbrojovky za Lužánkami s dcerou Dášou.

„Hned na začátku činnosti Dukly jsme založili oddílovou kroniku a na první stránku nalepili fotografie slavných francouzských závodníků: Jacquese Anquetila a Louisona Bobeta a pod ně napsali motto Dukly – doufám, že si je ještě pamatují: „Jsou našimi vzory a stejně jako oni šíří slávu francouzské cyklistiky, budeme my šířit slávu československé cyklistiky.“ Dnes, s odstupem řady let, mohu s klidným svědomím konstatovat, že se nám to podařilo. Vybudovali jsme silný tým, který dlouhé roky vládl domácí scéně, a měl také vynikající jednotlivce, kteří se

dokázali prosadit i v závodech se zahraniční konkurencí," připomíná slávu Dukly František Jursa.

Zajímavé je, že ve stejném roce, ve kterém vznikla Dukla Brno, se dohodli funkcionáři brněnských cyklistických oddílů, Zbrojovky, Žabovřeska, Králova Pole a Jundrova („Jen Horní Heršpice zůstaly samostatné, prý nechtěly jako Lokomotiva přijít o výhodu jízdy zdarma na českých drahách," říká s úsměvem Jursa) na sloučení a 28. června 1957 vznikl Favorit Brno, který v krátkém čase ovládl domácí dráhovou cyklistiku. „Možná, že kdyby Favorit vznikl dříve než Dukla, skončil bych jeho dresu, zvláště když jsem měl za sebou několik úspěšných let na dráze. Ale osud mě nasměroval jiným směrem a nikdy jsem toho nelitoval," říká František Jursa.

„V čase vzniku Dukly prožívala naše silniční cyklistika špatné období. Skončila éra Veselého, Křivky, Nesla, Nachtigala, Růžičky, Kubra, kteří dokázali – především v prestižním Závodě míru – úspěšně konkurovat zahraničním jezdcům. Na Varšavě se nám nedařilo a na mistrovství světa to bylo ještě horší, na konkurenci jsme nestačili, chyběly nám mezinárodní zkušenosti a bojovali jsme spíš sami se sebou, než s protivníky," vzpomíná Jursa na období, ve kterém si také vyzkoušel Závod míru. V roce 1961 vedl tým v roli kapitána, obsadil 21. příčku a šestice, ve které dále startovali Malten, Hasman, Heller, Pecina, Revay, skončila pod vedením trenéra Jana Kněžourka šestá. „O rok později jsem přišel o téměř jistý start na Varšavě vinou zranění. Na jaře jsem si při terénních závodech utrl úpon svalu pravé nohy a bylo jasné, že start nestihnu, čímž moje aktivní účinkování v tomto závodě skončilo," připomíná si Jursa krátkou epizodu na silnicích Závodu míru.

Ještě předtím, v olympijském roce 1960, se Františku Jursovi povedl husarský kousek, který skončil – jak to odpovídalo tehdejší době – malérem. „Na dráhovém mistrovství republiky v Brně byla jasným favoritem stíhačky družstev na čtyři kilometry reprezentační čtveřice, kterou tvořili jezdci povolání do Dukly Pardubice: Duchoň, Volf, Slavoj Černý a Chlístovský. Připravovali se na olympiádu v Římě, byli prakticky stále na soustředění a neměli mít konkurenci. Tým Dukly jsem složil z Peška, z Favoritu Brno si vypůjčil ještě dorostence Bugnera, který teprve na podzim narukoval do Dukly, a Jaroška, jehož pro slabší výkonnost vyřadili z Dukly Pardubice, čtvrtým jezdcem jsem byl já. Postoupili jsme do finále proti reprezentačnímu výběru a závod odjeli prakticky ve dvou s Peškem. Jarošek brzo odpadl, Bugner nám jen visel v háku a museli jsme dávat pozor, abychom ho neutrhli a dojeli v potřebných třech. Přesto jsme vyhráli, což vyvolalo zděšení a tehdejší ministr obrany se tak rozčilil, že jsme si dovolili porazit reprezentanty, že si mě, coby trenéra jeho Dukly,

zavolal na koberec. Dostal jsem vynadáno, že jsme před olympiádou znevážili práci závodníků a trenérů národního mužstva, narušili jejich pohodu, atd. Bylo mně jasné, že za vším byli naštaní trenéři družstva, ale jejich reakce byla neuvěřitelná. Taková byla také doba. Pro mne osobně to však byl nejcennější titul mistra republiky v kariéře," vzpomíná Jursa, jak vytřel soupeři zrak.

Jeho Dukla začala postupně ovládat domácí silniční peloton, prosazovala se nová generace závodníků. Jan Smolík vyhrál v roce 1964 Závod míru, Karel Vávra skončil v roce 1968 druhý, Vlastimil Moravec závod vyhrál v roce 1972, Pavel Padrnos v roce 1995 a Ján Svoboda v roce 1990, přičemž brněnští jezdci tvořili v té době obvykle většinu v čs. družstvu. „Závodníci u nás měli perfektní podmínky, a ti, kteří chtěli a měli nejen talent, ale také zájem, tréninkovou píl, je dokázali využít. Jirka Škoda, ale hlavně Svoboda a také Padrnos, od nás odešli k profesionálům a dokázali se prosadit, což považuji za vyvrcholení úspěšné práce Dukly," konstatuje Jursa. Brněnští jezdci získávali mistrovské tituly v závodech jednotlivců i družstev, vyhrávali většinu domácích závodů a suverénně vládli domácímu pelotonu. „Ano, byli jsme nejlepší, ale hnala nás také výborná konkurence, kterou tvořila především plzeňská Rudá hvězda, dále Bohumín, Inter Bratislava, Dubnica a další oddíly. Boje s Rudou hvězdou, kterou vedl Jan Kubr, byly často na ostří nože, ale vždy korektní. I když se tehdy novináři domnívali, že vzájemná revnivost – v určitém období byla opravdu doslova obrovská – škodí naší cyklistice, opak byl pravda. Ve vzájemných soubojích rostla výkonnost jezdců nejen Dukly a Rudé hvězdy, ale také ostatních družstev. Na slavnou generaci, kterou tvořili především Smolík, Hrazdára (jeho trojnásobný triumf, vítězství v silničním závodě jednotlivců, časovce jednotlivců a závodě družstev na 100 kilometrů byl v roce 1982 nezapomenutelný), Vávra, Moravec, Klasa, Škoda, Bugner, Gráč, Labus, Sýkora, Bartolšic, se nedá zapomenout. Byly to skvělé a výrazné individuality, ti nejlepší s vítěznými instinkty, ale když bylo zapotřebí, dokázali tvrdě pracovat pro barvy Dukly," s pýchou vzpomíná František Jursa. O sobě, práci, kterou pro Duklu udělal, nemluví, ale znalci naší cyklistiky potvrzují, že na slávě Dukly Brno má obrovskou zásluhu. Snad nejlépe to jednou vyjádřil už nežijící dlouholetý mechanik cyklistů Milan Raška slovy: „Dukla – to je Jursa."

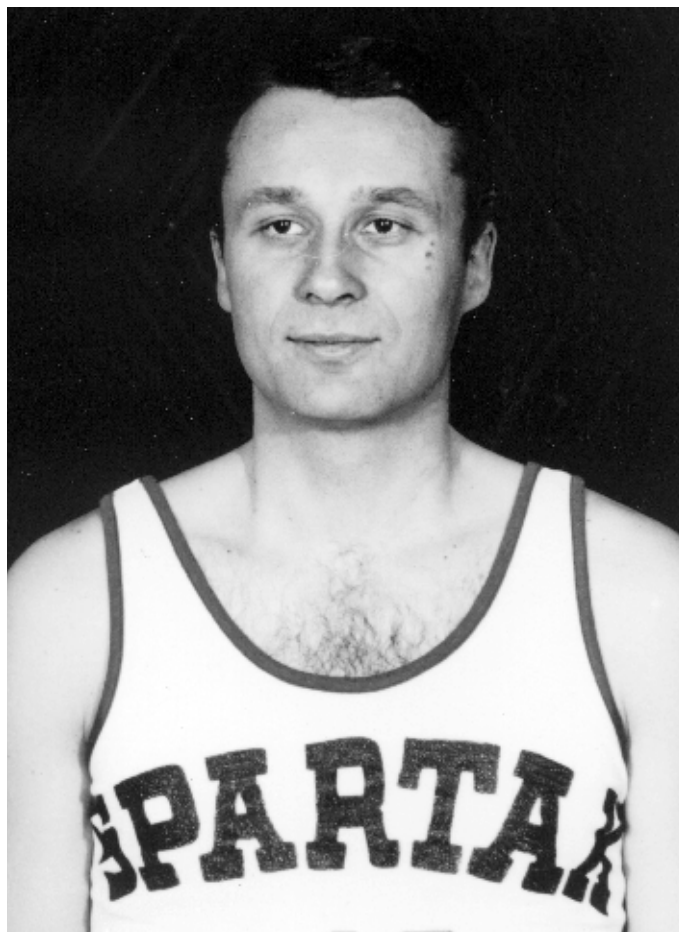
Ve dvašedesáti letech skončil František Jursa trenérskou činností a stal se doživotním předsedou Dukly. Cyklistika mu samozřejmě chybí, ale nenudí se. „V zimě sjíždím lyžařské svahy a v létě se bavím prací na chalupě. Mezitím stále zvelebují dům v Brně-Husovicích, sleduji závody a také se „vrtám" v autech, stále mám co dělat. A po městě jezdím stále na kole."

text: Jaromír Meixner, foto: archiv

VLADIMÍR PIŠTĚLÁK

narozen 30. července 1940 v Brně

- s týmem Československa 5. místo na OH 1960 v Římě
- na ME 1961 v Bělehradě 5. místo
- na ME 1967 v Helsinkách 2. místo
- na ME 1969 v Neapoli 3. místo
- v reprezentačním dresu Československa odehrál 203 utkání
- se Zbrojovkou Brno ve finále PMEZ 1964 a 1968
- se Zbrojovkou ve finále Interkontinentálního poháru 1969
- člen výběru Evropy 1965 a 1968
- nejlepší basketbalista Československa 1969

Vladimír Pištělák

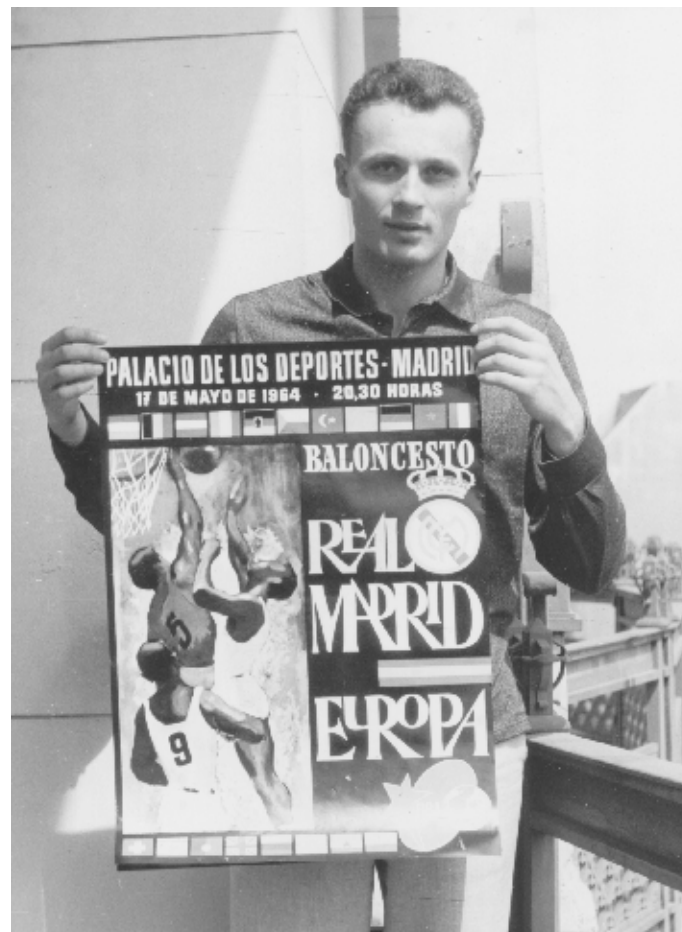
BASKETBALOVÝ KŘEST POD PĚTI KRUHY

Nevídaným způsobem vstoupil do světa velkého sportu basketbalista Zbrojovky Brno Vladimír Pištělák, když krátce po oslavě svých dvacátých narozenin byl v srpnu 1960 účastníkem olympijského turnaje v Římě. A aby pocity z reprezentační premiéry měly náležitý lesk, vracel se domů s dodnes nepřekonaným pátým místem.

„Tíhu na olympiádě nesli zkušenější spoluhráči, mezi nimi i další Brňané Zdeněk Bobrovský, František Konvička a Zdeněk Konečný, které trenér Ivo Mrázek do olympijského týmu zařadil, ale zážitek to byl obrovský s ohledem na zdatnost soupeřů včetně zámořských družstev Brazílie a Uruguaye, které do té doby nikdo pořádně neznal,“ vzpomíná s odstupem desítek let brněnský elektroinženýr, který ovšem měl v roce 1960 ještě velkou část vysokoškolského studia teprve před sebou.

Je nutno upřesnit, že římskému turnaji předcházela olympijská kvalifikace v Boloni, v níž bylo třeba učinit rozhodující krok k účasti mezi elitou. „Byl to pořádný maraton, před odjezdem do Itálie jsme absolvovali soustředění v Karlových Varech a v Košicích, takže příprava zabrala téměř celé léto. Zážitky nakonec překonaly všechna očekávání, nejen pokud šlo o umístění. Řím byl na olympiádu skvěle připraven. I při nabitém časovém programu se díky blízkosti sportovišť dalo stihnout dost soutěží a dojmy byly o to silnější, že se závodilo v úžasné atmosféře. Pátým místem jsme se také kvalifikovali do Tokia, jenže kvůli slabším výsledkům reprezentace ve čtyřletém období mezi Římem a Tokiem nakonec z naší účasti v olympijském turnaji sešlo a navázat na Řím se podařilo až o dvanáct let později v Mnichově. Mezitím jsem se již s reprezentačním dresem rozloučil.“

Ve zmíněném období, na rozdíl od reprezentace, však kluby dosahovaly skvělých výsledků. To platilo v první řadě o Zbrojovce, která se v šedesátých letech probojovala dvakrát do finále Poháru mistrů evropských zemí a prosazovala se i v Poháru vítězů pohárů, který častěji obsazovali hráči VŠ Praha. „Při památném zájezdu do USA v roce 1969 jsme hráli finále Interkontinentálního poháru v Maconu a i přes porážku od týmu Goodyear Akron 71:84 je tento turnaj zapsán v kronice klubu zlatým písmem díky tomu, že do finále jsme postoupili přes Real Madrid. Tyto i mnohé další úspěchy byly postaveny na vytrálém týmovém herním projevu, vysoké produktivitě i individuálních výkonech jednotlivých hráčů, které dávaly zápasům strhující rytmus. Nebylo tedy divu,

Ztváře Vladimíra Pištěláka, držícího plakát na exhibiční střetnutí výběru Evropy s Realem Madrid, lze snadno vyčíst, že se na zápas, k němuž byl spolu s Františkem Konvičkou nominován, těší. Skutečnost však byla nepříjemná, ze startu obou našich hráčů na pokyn tehdejších úřadů sešlo.

že naše zápasy nacházely patřičnou odezvu ve velkém zájmu diváků o basketbal, což pro nás bylo spolu s možností podívat se do světa největší odměnou. Nejvíce jsem si na hřišti rozuměl s rozehrávači Zdeňkem Bobrovským a Zdeňkem Vlkem, kteří mě zásobovali dokonale načasovanými a přesnými přihrávkami. Nelze nezpomenout zápasy před plným hledištěm zimního stadionu za Lužánkami, z nichž semifinálový boj s Realem Madrid v roce 1963 byl jistě velkým sportovním zážitkem a díky našemu

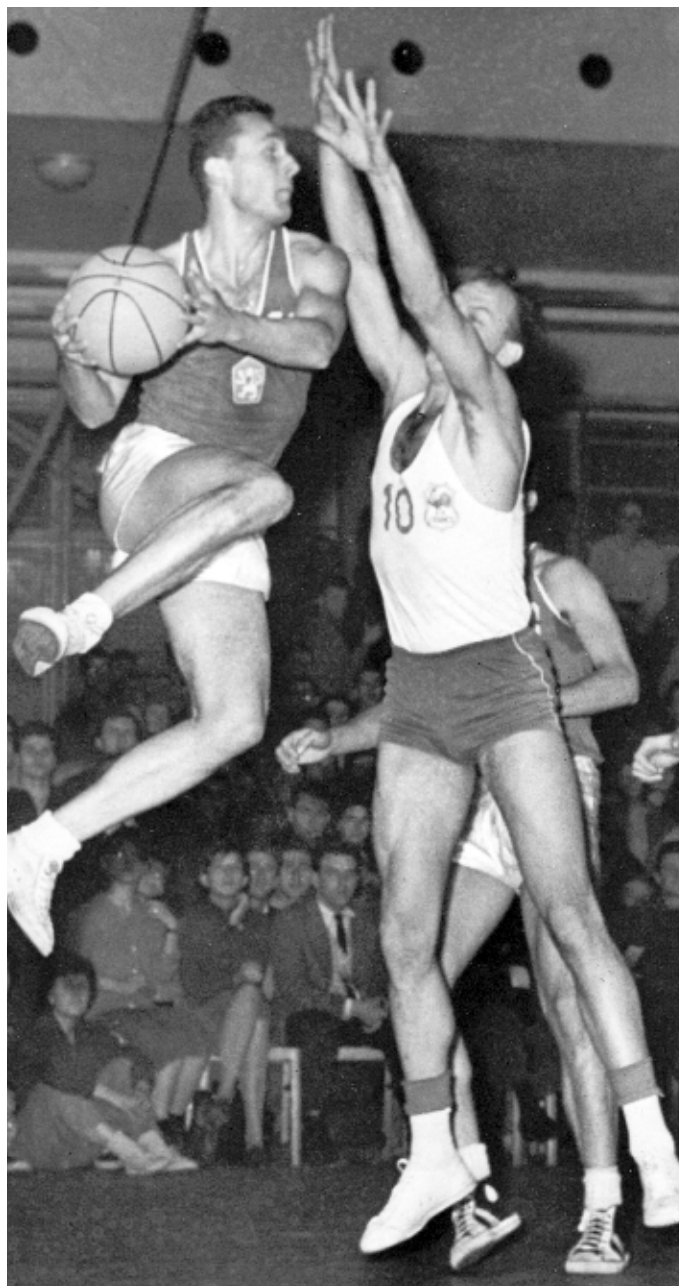
VLADIMÍR PIŠTĚLÁK

vítězství 79:60 vznikla nálada plná optimistického očekávání, samozřejmě s vidinou postupu do finále. Skutečnost byla ovšem jiná, madridský výsledek 90:67 posunul do finále a tam potom i k zisku trofeje Real. V příštím roce už jsme se do finále dostali přes Steau Bukurešť a OKK Bělehrad, tehdy i s legendárním Radivojem Koračem. Ve finále jsme opět doma porazili Real 110:99, ale v Madridu neuspěli 64:84. Real zkrátka uměl dokonale těžit z výhody domácího prostředí a myslím, že nejen my, ale i další soupeři věděli předem, že se s tím musejí smířit. V roce 1968 jsme na Real narazili dokonce dvakrát. Napřed ve velmi silně obsazené čtvrtfinálové skupině, kde byly dále Racing Mechelen a Maccabi Tel Aviv a potom ve finále hraném v Lyonu, kde jsme Realu podlehl v nádherném utkání těsně 95:98. Na brněnský zápas s Realem vzpomínám rád nejen kvůli výhře 113:97, ale také díky tomu, že se mi podařilo nastřílet 42 bodů, což se nepoštěstí každý den a zvláště ne v souboji s tak slavným soupeřem. Pokud jde o utkání na zimním stadionu, hodně zvláštní bylo semifinále Poháru mistrů s CSKA Moskva v roce 1969. Předcházela mu vysoká porážka v Moskvě, takže na postup to nebylo. Plné hlediště ovšem velmi hlasitě a bez oddechu reagovalo na tehdejší politické události, takže nebylo slyšet vlastního slova, výjimkou byla jen přestávka. Něco podobného jsem nikdy a nikde nezažil."

Sportovní zázemí měl Vladimír Pištělák v celé rodině. Rodiče byli aktivními sportovci a funkcionáři Sokola Brno I. To nasměrovalo zájem mladšího ze dvou synů k všestrannosti. S elánem se věnoval gymnastice, plavání, lyžování a později i atletice. V Sokole Žabovřesky byly jeho disciplínami výška, 100 metrů a štafeta, objevila se dokonce nabídka, aby se specializoval na čtvrtku. Rozhodující roli ovšem v začátcích sehrál bratr, jenž přivedl třináctiletého Vladimíra pod koše. „Patřil jsem v družstvu k nejvyšším, takže jsem začínal jako pivot,“ usmívá se tehdejší poměrům vždy elegantní basketbalista.

Základy čerpal u trenérů Drásala, Vykydala a Kubíčka, kteří kromě vlastní trenérské práce pátrali po talentech i ve školách. V kategoriích mládeže slavil se Zbrojovkou celkem tři mistrovské tituly a po nich se už talentovaného hráče chopil v roce 1959 Ivo Mrázek. Nebál se dát mu šanci i v těžkých zápasech, v nichž forma debutanta po boku zkušených borců letěla rychle nahoru. Z celkem čtrnácti sezon odehrál podstatnou část ve Zbrojovce, výjimkou byly jen dva roky v Belgii.

„Přesnější záznamy nevedu, ale hlavní úspěchy i nezdary se mi v paměti rýsují stále zcela jasně. Velkou motivací Zbrojovky bylo porážet VŠ Praha a hrát Pohár mistrů. Mezinárodní zápasy měly

K přednostem Pištěláka patřila kromě přesné střelecké mušky i schopnost dynamického pohybu s míčem a přihrávkou lépe postavenému spoluhráči.

V týmu Zbrojovky pro sezonu 1967/68 Vladimír Pištělák (v dolní řadě druhý zprava) nechyběl. Sestava je však zajímavá dvěma sourozeneckými seskupeními: byli v ní Zdeněk, Ivan a Jan Bobrovští a František a Václav Konvičkoví.

patřičnou přitažlivost, mohli jsme o sobě dát vědět i ve světě. V osobě předsedy oddílu i vynikajícího organizátora Jiřího Nováka měla Zbrojovka osobnost schopnou rozšířit věhlas klubu i samotného basketbalu doma i v zahraničí. Odrazem našich úspěchů byly nominace do výběrů Evropy sestavovaných k exhibičním zápasům konaným při různých slavnostních příležitostech. Měl jsem tuto čest dvakrát a mám jak na samotné zápasy, tak i na vše, co se odehrálo kolem nich krásné vzpomínky. Oběma těmito událostem předcházela v roce 1964, spolu s Frantou Konvičkou, první nominace. Utkání se hrálo ve Španělsku a soupeřem byl Real Madrid, ale naše úřady byly proti tomu, aby zde měl československý basketbal hráčské zastoupení, takže se hrálo bez nás. Nepříjemné bylo, že těsně před exhibicí hrála Zbrojovka v Madridu Pohár mistrů a předpokládalo se, že my dva tam už zůstaneme. Ale kdosi nás omluvil a tak zatímco na místo se z celého kontinentu sjížděli vybraní hráči, my jsme mířili k domovu.“ V roce 1969 splňoval Vladimír Pištělák díky patřičnému množství reprezentačních úspěchů tehdejší kritéria a mohl využít nabídky na zahraniční angažmá. Ve dvou sezonách oblékal dres belgického Racingu Bell Mechelen. „Byla to šance, které jsem si

vážil, ale svoje vyhlídky v otázce jak moc se v novém prostředí prosadím jsem rozhodně nepřeceňoval. V prvním roce jsme v lize byli druzí a vyhráli jsme Belgický pohár, což nebyly špatné výsledky, i když ligové prvenství se vždycky cení nejvíce. Myslím, že můj přínos pro tým mohl odpovídat představám vedení klubu, musel jsem však vzít na vědomí, že herní styl byl v Mechelenu hodně odlišný od toho, na jaký jsem byl dosud zvyklý. Převládalo individuální pojetí, na prvním místě se oceňovaly nastřílené body, kdo dal nejvíce, byl nejlepší. Dokonce se stávalo, že nejúspěšnější střelec byl oslavován i v případech, že družstvo prohrálo. Na to jsem si samozřejmě nemohl zvyknout. Ale jinak mám na Belgii, zdejší basketbal i na pohárové zápasy odehrané v rámci tohoto angažmá spoustu pěkných vzpo-

mínek a dobrých přátel. Teď už se tam mohu za nimi i kdykoliv vypravit, ale když jsem to zkoušel po návratu, čekala moje žádost o devizový příslib na vyřízení do roku 1981.“

Bez basketbalu nechtěl Vladimír zůstat ani po ukončení aktivní činnosti v roce 1972. Trenérskou druhou třídu měl a od roku 1973 se věnoval ve Zbrojovce mládeži. V období 1980–1988 byl pověřen i vedením reprezentace v kategorii juniorů. V roce 1988 přivezli jeho svěřenci z mistrovství Evropy v Jugoslávii třetí místo, což je výsledek dodnes nepřekonaný a bohužel možná i nepřekonatelný. „Mým asistentem byl v Jugoslávii Milan Veverka a sestava v čele s Bečkou, Svobodou, Petruškou a Michalíkem odvedla skvělé výkony. Srovnání tehdejšího našeho postavení s tím, co jsme viděli v roce 2004 na mistrovství Evropy hráčů do 20 let v Brně, pro nás bohužel nevyznívá dobře, a to nejen proto, že český i slovenský basketbal kráčí vlastní cestou. Na mysli zde mám i podíl Brna na reprezentaci. Zatímco ve zmíněném bronzovém týmu byli čtyři brněnští odchovanci, o šestnáct let později bohužel ani jeden. Změnily se podmínky, chybí nám dostatek hráčů, z nichž bychom mohli vybírat typy pro reprezentaci. Basketbal šel po stránce fyzické kondice dopředu, ale opustili jsme to, v čem jsme byli dobří, to je spolupráce, technické vybavení hráčů, taktická vyzrálость a inteligence, takže často nemáme čím eliminovat sílu soupeřů. Ke škodě basketbalu je, že vysokoškoláci jsou v současné hráčské základně mnohem méně zastoupeni než tomu běžně bývalo a potíží je i v tom, že po vysokých mládících se

Trenér Vladimír Pištělák se skupinkou mladých basketbalistů Zbrojovky. Vyčnívající klučina není nikdo jiný než Jiří Okáč.

už neohlíží jen basketbal a volejbal, ale i házená, veslování, tenis a spousta dalších sportů. Stačí se jen podívat na to, kolik dvoumetrových dlouhánů je mezi fotbalovou brankářskou elitou. Je třeba brát tyto skutečnosti na vědomí a ještě více popularizovat basketbal mezi mládeží, zlepšit spolupráci se školami a snažit se zvyšovat i odbornou úroveň trenérů.“

Ne právě vděčným úkolem, který vzal někdejší přední hráč (který měl vždy svoje „civilní“ zaměstnání) na svá bedra, byla práce v České asociaci basketbalových trenérů, ustavené v roce 1990. Asi je nutno poznamenat, že zde jde o oblast činnosti, která podstatně ovlivňuje kvalitu tréninkového procesu. V jednom funkčním období byl rovněž členem výboru České basketbalové federace a řadu let pracoval jako předseda výboru trenérské asociace. Dlouho volal po užší spolupráci s Českou basketbalovou federací a také po hlubším zájmu samotných trenérů všech věkových i výkonnostních skupin o další vzdělávání a zdá se, že po ustavení nového Sdružení basketbalových trenérů, jehož členem je každý trenér s licenci, výsledky v poslední době přece jen určitý pokrok naznačují. „Je těžké posoudit, je-li toho hodně nebo málo, čeho dosáhla původní hrstka amatérů ve snaze o aktivnější zapojení trenérů do činnosti asociace, ale náznak zlepšení podmínek pro práci trenérů tady snad vidět je,“ zkrátka Vladimírovo vyjádření.

Vladimír Pištělák se řadí k lidem dávajícím vždy přednost rozvážnosti a nadhledu. Myslím, že emocím se uměl ubránit i ve sportu. Ostatně basketbal a sport vůbec řadí, pokud jde o význam a časové rozložení, do stejné roviny s rodinou a se studiem, resp. zaměstnáním. Někdy snad mohl i působit dojmem, že se neumí rozvášnit, ale tady by určitě nebyly na místě úvahy o lhostejnosti. Jako hráč neměl nikdy problémy plnit stoprocentně úkoly stanovené trenérem a ve více než třicetileté trenérské práci dbá, aby byl svým svěřencům (před časem jimi byli i synové Igor a Petr) dobrým příkladem, dokázal co nejlépe využívat jejich herní schopnosti a přesvědčit je, že má smysl věnovat se sportu i když zákonitě ne každý to dotáhne do první ligy.

„Basketbal klade na hráče vysoké nároky, počínaje technickým zvládnutím základních činností a konče schopností připravit se kondičně a zvládnout stále narůstající tvrdost. Neobejde se to bez disciplíny a nasazení v tréninku, tvrdosti k sobě samotným, touze po výkonu a chuti něco obětovat, něco dokázat. Stojí za to přesvědčit mladé hráče, že všechno je za něco, že se vyhrává i prohrává, ve sportu i v životě. Proto platí, že sport může být skvělou přípravou na život. Také příklady z basketbalu potvrzují, že z úspěšných sportovců se velmi často stali a stále stávají lidé dobře připravení na život a zdatní odborníci,“ míní Vladimír Pištělák.